

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7565; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Glas pameti

V prvič po več kot štirih mesecih, ko zaradi sudetskega vprašanja trepeti ves svet zdaj od upanja zdaj od strahu in negotovosti, ali bo ali ne bo vojne, se je oglašila zdrava pamet v besedi ameriškega predsednika Roosevelta. Potem ko so bili narodi sveta primorani dan za dnem brati ali poslušati govore in izjave prvih evropskih politikov, ki niso zmogli zbežanega ljudstva pomiriti, ker je njihovo miroljubje, naj je iskreno ali hlinjeno, le v službi ali nerazsodne strasti, ali sebičnega pohlepa in zvižane taktike, so se sedaj mogli prvič oddahnuti ob besedah, ki sta jih narokovala razum in globoko poštenje. Človečanska kultura, ki ji od bodoče vojne grozi propad, je našla v tem norem času mogočnega zagovornika v državnem vodji ameriškega naroda, ki mu povrhu opazovalci odrekajo izvirno omiko ter pravi idealizem. Če Rooseveltov poziv evropskim državam preberemo, nas mora s občudovanjem in hvaležnostjo, da je bil storjen tak korak za pomirjenje sveta, ki ga ne bo mogel nihče prezreti, prešiniti tudi sram, da se ni v Evropi našel odgovoren državnik, ki bi si upal povedati tako besedo brez ozira na eno ali drugo stran.

Roosevelt v svoji poslanici ne apelira samo na pamet, na нравstvena načela in na čustvo odgovornosti državljanov naše celine — stvari, ki so v evropski vesti, žal, zelo oslabele — ampak jim predvsem predločuje strahotne posledice kakšne bodoče svetovne vojne, ki se jih mnogi očividno ne zavedajo v zadostni meri. Beseda ameriškega predsednika so obenem odgovor na tiste evropske kroge, ki so po znanem izreku, da vsak to, kar želi, tudi verjame, hoteli že vnaprej določiti, na kakšno stališče se bo, oziroma se je že postavila Amerika. Rooseveltova poslanica potrjuje, da je Amerika hočeš nehoče bistveno povezana z usodo Evrope, se pa ne postavlja zaenkrat ne na to ne na ono stran, pa se tudi za bodočnost ne obvezuje ne za aktivno udeležbo pri kakem evropskem konfliktu ne za nevtralnost, ampak označuje svojo povezanost z našo celino predvsem kot povezanost skupne kulture, ki jo je treba obvarovati najhujšega.

Predsednik Združenih držav, ki govori v imenu 130 milijonov ljudi, se ne zavzema ne za eno ne za drugo stranko, ampak njegove besede veljajo v enaki meri za vse, ki ne smejo v tako odločnem trenutku zgodovine, ko je na tehnični usodi vsega človeštva, gledati pri reševanju medsebojnih spornih vprašanj samo nase ali na svojo skupino in interese ali nazore, ampak na blagor vsega sveta, ki sloni na krščanski kulturi in noče ter ne sme strmoljaviti v lasten prepad, ker so ljudje in politiki, ki menijo, da so na svetu vprašanja, ki se na noben način ne dajo urediti drugače, kakor s silo. Tem je Roosevelt zaklical, da ne bodo mogli in smeli preslišati, da se vsako, prav vsako vprašanje mednarodnega življenja da rešiti mirno po pametnem sporazumu, sila pa nikoli in nikjer ni rešila in ne bo rešila nobenega vprašanja za bodočnost in v blagor človeštva, ampak bo vedno rodila le silo in razruševanje.

Kdor pa je slep in neobčutljiv za te razloge razuma in vesti ali pa je v zmoti, kaj je prav in kaj ne, zbežan in prepuščen svoji kratkovidnosti in simpatijam ali antipatijam, se bo moral vsaj vzdržati spričo pogubnih posledic kakšnega svetovnega požara, ki jih je Roosevelt s tako važnega mesta, kakor je njegovo, prvi predložil svetu v vsem obsegu. Bodoča vojna bi bila konec vsega. Vojška, v katero bi se zapletli skoraj vsi narodi sveta z ogromno količino sodobnih tehničnih sredstev, ki ne razločujejo več fronte od zaledja, ne poznajo več nobenih zakonov pravice in ljubezni in slepo uničujejo vse od najsvetejšega do najnižjega, tudi ne bo več poznala zmagovalcev in premaganih, ampak bo vsem enako zapisala poraz in pogubo ter pustila za seboj same razvaline. Ko je bo po dolgem in strašnem krvavenju konec, ko bo padla zadnja žrtev na hektombo ostalih in ne bo več sledu našim najdražjim ustanovam, gmočnim dobrinam in kulturnim svetinjam, ko bodo zgoreli še zadnji ostanki v revoluciji najhujših nagonov množice — se nihče več ne bo vprašal, kdo je imel prav ali ne, kdo je bil kriv, kdo nekriv, za katero veliko narodno stvar ali svetovno idejo smo šli na morišče, ker ne bo ničesar več, kar bi bilo vredno, da vprašamo zanj — povsod bo kraljevala le smrt, nič, obup in divji ples onih, ki se bodo trgali za to, kar bo še ostalo. Kakor po Džingiskanovem pohodu, ki je uničil za več kot 700 let cvetočo kulturo in možnost njenega še bujnejšega razcveta od Tihega oceana do Anatolije, tako bo izgledala Evropa, ko bo ugasnil zadnji zubelj vojne in prevrata...

To je slika bodočnosti, ki nas čaka, če se v zadnjem trenutku odgovorni voditelji evropskih držav ne spametijo in se ne bi odzvali pozivu ameriškega predsednika, ki jim je jasno pokazal, kakšen mene-tek-fares piše božji prst pred njihove oči, ki se zdijo slepe: konec urejene družbe, propad gospodarstva, socialna revolucija in popolna anarhija namesto vihrajočih zastav zmage, nacionalnega ponosa in ideoloških utvar, s katerimi so šli v splošno klanje...

Toda v zgodovini se je že večkrat zgodilo, da je pamet zmagala nad neumnostjo in strastjo. Svet, ki je pred dvajsetimi leti doživel vojno, iz katere vsak lahko sklepa, kakšno brezprimerno večje gorje bi bilo drugo tako klanje — svet, ki prav danes jasno vidi, kako ta bivša vojna ni rešila vprašanj, zaradi katerih se je bila vnela in da je nekatera le še bolj zapletla ter tako potrdila trditve ameriškega predsednika, da sila ne rodi nobene pozitivne in konstruktivne rešitve ter razpleta — ne more dopustiti še delj, da bi se iz vprašanja, ki gotovo ni najtežje v kupu vseh drugih spornih vprašanj sveta, po neuvrednosti, trmi in zlobnih namenih izcimila krvava razprava, ki bo zahtevala kot svojo žrtev njene povzročitelje same. Hvala Bogu so danes znaki, ki potrjujejo vero in upanje tistih, ki v vojsko od samega začetka niso verjeli in so ostali mirni do danes.

Važno pa je, da se ne dovoli rovarjenje onih, ki v govorjenju in pisani besedi namenoma podžigajo vojne nagone v lahkovernih, nerazsodnih in omahljivih ljudeh in tako množijo ter stopnjujejo vojno psihozo, ki je v takih časih nevaren sočinitelj v dejanskem razvoju dogodkov in otežuje delo odgovornih voditeljev državne politike, ki se prizadevajo za mirno rešitev sedanjih ve-

Pred zasedanjem angleškega parlamenta:

Resen Chamberlainov opomin

Angleški ministrski predsednik po radiu odgovoril Hitlerju

London, 27. sept. TG. Angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain je imel nocoj ob 8. govor v radiu, kjer je odgovoril na sinočnji Hitlerjev govor v Berlinu. Chamberlainov govor so prenašale vse francoske, ameriške, skandinavske, češkoslovaške, poljske radiopostaje. Oddajala ga je tudi belgrajska postaja. Ves svet je bil z veliko pozornostjo obrnjen v London, da od tamkaj sliši zadnjo odločilno besedo v nevarnem trenutku evropske politike. Chamberlain je govoril mirno, počasi, ko da bi tehtal vsako besedo. Vsak poslušalec je mogel sam občutiti, da se ta miroljubni državnik zaveda teže besed, ki jih radio prenaša po vsem svetu, besed, ki bodo morda odločile o vojni in o miru. Chamberlain je govoril naslednje:

»Dragi angleški moške in žene. Jutri se sestane angleški parlament, pred katerim bom dal važno izjavo o trenutnem mednarodnem položaju. Danes je neke vrste oddih in bi ga rad izkoristil, da spregovorim nekaj besed možem in ženam britanskega imperija in tudi nekaterim drugim. V prvi vrsti se zahvaljujem vsem številnim, ki so mi iz britanskega imperija — in tudi iz Nemčije — poslali pisma. S tesnim srcem sem jih bral in iz njih zvedel tesnobi strah, s katerim gledajo v bodočnost, in tudi hvaležnost za moje mirovno posredovanje.

Kako strašno in neverjetno je, da moramo danes kopati strelske jarko in podzemski zatohišča za to, ker je v neki daljni deželi izbruhnil spor med ljudmi, spor o vprašanju, o katerem smo mislili, da je že poravnano. Razumem razloge, ki so vplivali na češko vlado, da je od-

klonila ponudbe, ki jih je predložila nemška spomenica, razumem te razloge, kajti zasedba sudetskega ozemlja se naj izvede pod okolnostmi, ki bodo zaščitile pravice vsega prebivalstva.

Vi vsi veste, da sem storil vse, kar je človeku dano, da se mir ohrani in da se spor poravnava. Po svojem prvem potovanju v Nemčijo sem dobil pristanek praške vlade na pogoje, ki dejansko predstavljajo zahteve, zapisane v Hitlerjevi spomenici. Kako presenečen pa sem bil, ko sem prišel drugič v Nemčijo in s strahom opazil, da nemška vlada zahteva takojšnjo izpraznitev sudetskega ozemlja. Nemške čete naj takoj zasežejo to ozemlje, ne da bi se pripravila vsa potrebna jamstva za one prebivalce, ki niso Nemci, in za one Nemce, ki ne želijo pod Nemčijo. Reči moram, da smatram to zahtevo za neupravičeno.

Če je ta preobrat vzbudilo Hitlerjevo nezaupanje, da se bodo obljube praške vlade izpolnile, sem pripravljen v imenu britanske vlade izjaviti, da Anglija prevzema jamstvo, da bo češkoslovaška te pogoje sprejela in brezpogojno izpeljala. Vem, da teh mojih besed ne bodo nikjer podcenjevali.

Nisem še opustil upanja, da se bo ohranil mir. Svojihi mirovnih posredovanj še ne prekinjam, dokler obstoji le še najmanjša možnost, da se ohrani. Tudi bi ne okleval, da potujem še tretjič v Nemčijo, če bi le vedel, da bi to imelo še kakšen uspeh. Toda trenutno ne vidim ničesar, kaj naj za posredovanje za mir še storim novega.

Nota češkoslovaške vlade

ki jo je čsl. poslanik izročil angleški vladi

London, 27. sept. AA. (Havas). Nota, ki jo je čsl. poslanik v Londonu, Jan Masaryk, izročil v nedeljo ob 17.30 zunanjemu ministru Halifaxu:

Moja vlada mi je spričo okoliščin, da francoski državniki ne pridejo danes v Londonu, naložila, da brez odloga seznanim britansko vlado s tem poslanstvom: Češkoslovaški narod je pokazal zadnje tedne disciplino in edinstveno vzdržnost, kljub neverjetno nezosti in prostiškam kampanji kontroliranega nemškega tiska in radia proti ČRS in njenim voditeljem, posebno proti dr. Benešu. Britanska in francoska vlada prav dobro veda, da smo pod najhujšim pritiskom pristali na tako imenovani angleško-francoski načrt, ki doloea odstop delu ČSR. Pristali smo na ta načrt pod največjim pritiskom. Nismo imeli časa, da spomnimo na mnoge neizvedljive točke. Toda pristali smo, ker smo mislili, da gre za maksimum, ki se more od nas zahtevati, in ker sta Anglija in Francija pritiskali z zagotovilo, da prevzameta odgovornost za nove ožje meje in da nam jih bošta popolnoma jamčili, če bi nas neizvzavno napadli.

Prostaske nemška kampanja se nadaljuje. Toda medtem, ko je bil g. Chamberlain v Godesbergu, so zastopniki Velike Britanije in Francije izročili v Pragi tole note:

S soglasjem francoske vlade sporočam čsl. vladi, da francoska in britanska vlada ne moreta dalje nositi odgovornosti s svetovanjem čsl. vladi, naj ne mobilizira.

Moja vlada z generalom Syrovim na čelu, nadaljuje Masaryk, je prevzela popolno odgovornost glede sklepa prejšnje vlade, da pristane na tako imenovani francosko-angleški načrt. Včeraj, po Chamberlainovi vrnitvi iz Godesberga, je moja vlada dobila preko britanskega poslanika v Pragi nov predlog z dodatno noto, da v tej stvari britanska vlada zgolj posreduje in da nikakor ne svetuje in ne vpliva na mojo vlado. Ko je g. Kroi-

ta prevzel načrt iz rok britanskega praškega poslanika, mi je zagotovil, da bo čsl. vlada proučila ta načrt v istem duhu, v katerem je doslej sodelovala s Francijo in Veliko Britanijo.

Vlada je takrat proučila dokumente in priloženi zemljevid. To je dejansko navaden ultimatum, kakršnega redno dobi premagana država, ne pa predlog suvereni državi, ki je, kolikor je le mogla, pokazala voljo do žrtev, samo da se Evropa pomiri. Vlada g. Hitlerja ni doslej pokazala niti najmanjše volje za kakšno žrtev. Moja vlada se je zgrozila nad vsebino spomenice. Predlogi te spomenice znatno presegajo tisto, kar smo sprejeli na podlagi tako imenovanega angleško-francoskega načrta. Ti predlogi nam jemljejo naš narodni obstoj in sleherno obrambo, ko nas pozivajo, da odstopimo naša obrambna dela in da pustimo k nam nemške armade globoko v našo domovino, še preden jo moremo organizirati na novih osnovah in preurediti njeno obrambo. Naša narodna in gospodarska neodvisnost bi s sprejetjem Hitlerjevega načrta avtomatsko propadla. — Ves stopsek z izmenjavo prebivalstva je dejansko samo paničen beg tistih, ki ne marajo pod nemški narodno-socialistični režim.

Zapustiti bi morali svoje domove, ne da bi imeli pravico odnesti s seboj svojo osebno lastnino. Kmetje bi se morali izseliti in ne bi smeli odpeljati s seboj svojih krav. Moja vlada bi želela kar najsvetejše izjaviti, da so Hitlerjeve zahteve v sedanjih obliki absolutno nesprejemljive za mojo vlado. Moja vlada se smatra prisiljena, da na te nove in brezobzirne zahteve odgovori z največjim odporom. Tako bomo ravnali in Bog naj nam pomaga! Narod vs. Vavla, Jona Husa in Tomaža Masaryka ne bo suženjski narod. Zanesemo se v obe veliki zahodni demokraciji, katerih željam smo ustregli v zmagi meri zoper naše lastno pojmovanje, da nas podpreta ob uri naše preizkušnje.

Čast mi je — itd. — Jan Masaryk.

Vtis Hitlerjevega govora v svetu

London, 27. sept. KTS. Snoči je izšla tale izjava predsednika britanske vlade:

»Prebral sem govor nemškega kanclerja in cenim priznanje, ki mi ga je dal o mojem prizadevanju za ohranitev mira. Ne morem se odreči temu prizadevanju, ker se mi zdi neverjetno, da bi mogli evropski narodi, ki se ne žele spustiti v boj drug proti drugemu, zaiti v krvavo borbo zaradi vprašanja, glede katerega je bil že v veliki meri dosežen sporazum. Kancler ne verjame, da se bodo dane obljube izpolnile. Teh obljub pa ni dobila neposredno nemška vlada, ampak v prvi vrsti britanska in francoska vlada. V imenu britanske vlade izjavljam, da se čutimo moralno odgovorne za točno in popolno izpolnitev teh obljub. Prepričan sem, da kancler ne bo odbil tega predloga, storjenega v istem duhu prijateljstva, v katerem so me sprejeli v Nemčiji. Če sprejme ta predlog, bo ustrezno nemški želji po združitvi sudetskih Nemcev

likih težav. Ljudstvo noče vojne, jo obsoja, ima pa tudi pravico, da ga zakonita oblast ščiti pred vsakim in vsem, kar ga vznemirja, bega in zapeljuje ter računa na gotove strasti in prizadeva narodu ter državi tudi veliko materialno škodo. Mi pa smo prepričani, kakor smo bili prvega dne, da bo, kakor pravi Roosevelt, zmagal zdravi razum in duh pravičnosti ter bomo kmalu doživeli poraz — ne na bojnem polju, ampak v moralni zavesti vsega človeštva, ki ljubi mir in po kulturnih načelih zapada urejeno družbo — namreč poraz in osramočenje vsega tistega kroga, ki je v tej kritični dobi sejal sovraštvo in notil razrušilne in prevratne sile.

z rajhom, ne da bi prišlo do prelivanja krvi v kakem delu Evrope.

V Parizu je vplivala beseda o Alzaciji in Loreni

Pariz, 27. septembra. AA. (DNB) V francoskih političnih krogih izjavljajo, da preveča snočni Hitlerjev govor spravlja duh. Ta govor ne zapira vrat za pogajanja. V Parizu so govor poslušali z največjim zanimanjem. »Paris-Soir« je objavil govor v posebni izdaji, ki so se ljudje na ulicah kar topli zanj. List priobčuje Hitlerjev govor preko šest in pol stolpca. Hitlerjeve besede o nemškem oboroževanju in o nemški miroljubnosti so debelo natisnjene, prav tako o tisti stavek iz Hitlerjevega govora, kjer pravi fuhrer, da vprašanja Alzacije in Lorene za Nemčijo ni več, da pa živi 10 milijonov Nemcev zunaj nemških meja.

Mussolini je poslušal Hitlerja v vlak

Rim, 27. septembra. AA. (DNB) Mussolini je poslušal Hitlerjev zgodovinski govor v svojem posebnem vlakcu iz Verone v Rim. Govor je napravil na duceja globok vtis. V vseh mestih so listi objavili govor v posebnih izdajah, ki jih je občinstvo kar trgalo prodajalcem iz rok.

V Londonu zelo deljena čustva

London, 27. septembra. Veliki snočni Hitlerjev zgodovinski govor v berlinski športni palači je pozornost poslušal ves angleški narod. Zanimanje

Po teh besedah se je Chamberlain obrnil na prebivalstvo angleškega imperija in ga je prosil, naj se prostovoljno javlja za službo v vojski in v letalstvu. Nato je nadaljeval:

»Za enkrat gre le za varnostne ukrepe, ki jih mora vsaka vlada v imenu lastne obrambe storiti. To se še ne pravi, da smo se že odločili za vojno, ali da je vojna pred duri. Kolikor tudi sočustvujemo z malim narodom, ki stoji nasproti velikemu in mogočnemu narodu, se vendar ne moremo odločiti, da bi za vsako ceno in pod vsakim pogojem pognali ves britski imperij v vojno. Če se moramo že boriti, potem mora to biti za večje odločitve, kakor je ta.

Jaz sem miroljuben človek do dna svoje duše. Vojna med narodi je nekaj strašnega. Toda če sem prišel do spoznanja, da je kakšen narod, ki se je odločil, da hoče strahovati nad svetom, potem mislim, da se je treba temu upreti. Kajti pod takšnimi pogoji bi življenje ljudi, ki ljubijo svobodo, ne bilo vredno živeti. Vojna je nekaj strašnega. Če se torej spustimo v vojno moramo jasno vedeti in videti, da so to res velike odločitve, za katere gre, in da je potem tudi klic, s katerim svoje državljanse pozivamo v boj, takšen, da se nihče ne more zoperstavljati.

Za sedaj vas prosim, da kolikor mogoče mirno čakate na dogodke naslednjih dni. Dokler se vojna še ni začela, je še vedno up, da ne izbruhne. Vi veste, da bom do zadnjega diha delal za to, da se ohrani mir. Lahko noč.

zanj je celo presegalo zanimanje za Hitlerjev sklepni govor na kongresu v Nürnbergu. Na Downings Streetu št. 10 so se zbrali Chamberlain in mnogi ministri, da bodu poslušali Hitlerjev govor. Na Downing Streetu izjavljajo, da bodo govor temeljito proučili. Prvi vtis je nedvomno ugoden. Prepričevalna in vedno znova podčrtana Hitlerjeva volja za ohranitev mira in njegovo eklicevanje na nesporne dokaze miroljubnosti narodnosocialistične Nemčije sta napravili globok vtis.

Današnji jutranjki obžalujejo ton Hitlerjevega govora, poudarjajo pa, da je ugodna, da Hitler ni podrl vseh mostov za seboj. Po drugi strani pa listi prirčno pozdravljajo izjavo Francije, Velike Britanije in Rusije, da bodo podprle ČSR.

Times piše, da je bil Hitlerjev govor zelo strasten, da je pa utemeljil razloge, iz katerih izvaja Nemčija pravico do priključitve sudetskih Nemcev. Ton njegovega govora je bil silovit in nezmeren, a najvažnejše je vendarle to, da fuhrer ni zaprl vrat za nadaljnje razgovore.

»Daily Telegraph« dvomi v Hitlerjeve izjave, da se odpove nadaljnjim teritorialnim zahtevam. Mnogo je tudi to, da je Hitler izrekel celo vrsto žalitev na račun tako uglednega državnika, kakor je dr. Beneš. Dostojanstveni nastopi dr. Beneša so v največjem nasprotju z eksplozijami strasti v Hitlerjevem govoru.

»Daily Herald« pa podčrtava, da Velika Britanija, Francija in Rusija računajo z možnimi posledicami, ki utesejo zdaj nastopiti, in z zaupanjem gledajo v bodočnost.

»News Chronicle« meni, da bo jutrišnja seja britanskega parlamenta dokazala jekleno edinstvo vsega britanskega naroda. Ugoden moment je to, da se je britanska legija ponudila za vzdrževanje reda v sudetskih krajih, dokler ne bodo določene nove meje, in da je Hitler na to ponudbo pristal.

V Ameriki

Washington, 27. septembra. AA. (Stefani) V Beli hiši so z največjo pozornostjo poslušali snočni Hitlerjev govor. Odgovore dr. Beneša, Chamberlaina in Daladiera na Rooseveltovo poslanico so sprejeli z živahnim zadovoljstvom. Zdaj pričakujejo Hitlerjev odgovor. V krogih, ki so blizu vladi, trde, da bo Roosevelt v vojni ostal zvest nevtralnemu politiki USA. Toda v tisku se opaža začetek kampanje za intervencijo, čeprav so nekateri glasovi proti njej. Vsi listi posvečajo pozornost ducejevemu govoru, zlasti tistemu pasusu, kjer poudarja solidarnost osi Rim-Berlin in italijansko pripravljenost. Reakcija parlamentarnih krogov na Hitlerjev govor je različna in odvisna od stališča, ki ga zavzemajo razne politične osebnosti. Senator Borah, član republikanske stranke, še zmerom poudarja potrebo po nevmešavanju v evropske dogodke. Senator King, član demokratske stranke, se je pa o Hitlerjevem govoru neugodno izrekel.

Predsednik USA Franklin Roosevelt in zunanji minister Hull sta snoči poslušala v Beli hiši Hitlerjev govor, ki so ga prenašale tudi ameriške radio postaje. Prenos govora je povsem uspel in so dosti dobro slišali vsako Hitlerjevo besedo. Radio stenografi so zabeležili govor ter ga v prevodu izročili Rooseveltu in Hullu, ki sta se takoj posvetovala o Hitlerjevih izjavah. Davi so se konferenca nadaljevala tudi v navzočnosti finančnega ministra Morgenthaua. Splošno smatranje, da bodo ukrepanje miru potrebni še novi ukrepi.

Spopadi v Tješinu

Varšava, 27. septembra. AA. (PAT). Iz Tešinske šlezije poročajo, da je tam prišlo do krvavih spopadov. Na več krajih so se vnel prave bitke med poljskimi delavci in orožniki. Na obeh straneh je bilo nekaj žrtev. Vojaški obvezniki poljske narodnosti beže v gore in se nočajo odzvati pozivu na mobilizacijo.

ČSR bo Poljski odstopila Tješin

V včerajšnji drugi izdaji je »Slovenec« objavil Reuterjevo vest, da je dr. Beneš poslal predsedniku poljske države osebno pismo, v katerem mu izjavlja, da je pripravljen začeti pogajanja s poljsko vlado glede zahtev Poljske, da se spremeni medsebojna meja med Češko-slovaško in Poljsko v okraju Tješin v prilog poljskih zahtev. Današnja poročila to vest potrjujejo in je treba pričakovati, da se bodo pogajanja začela v najkrajšem času. Pristaviti je treba, da je češko-slovaška vlada s tem storila najbolj pameten ukrep in je le obžalovanja vredno, da se ni odločila zanj že pred leti, ker bi bila na ta način v Poljski dobila, če ne zavrnika, pa vsaj prijateljskega sosedu, in bi bilo v zunanji politiki Srednje Evrope marsikaj šlo drugo pot, kot pa je dejansko šlo zaradi nasprotij med dvema slovanskima narodoma, Poljsko in Češko-slovaško.

Zgodovina spora med Poljsko in ČSR

Spor med Poljsko in Češko-slovaško zaradi Tješina je znan. Na mirovni konferenci je Poljska zahtevala, naj se nekdanja avstrijska Šlezija brez okrajnega glavarstva Opava priključi poljski državi. Avstrijske statistike so za vse te kraje navajale, da tamkaj prebiva 233.000 Poljakov, 115.000 Čehov in 76.000 Nemcev. Takoj po zlomu avstrijske monarhije so v Tješinu ustanovili poljski Narodni svet (dne 29. oktobra 1918) in na njegov poziv je poljsko vojaštvo iz Krakova zasedlo ves okraj. Naslednji dan se je v Ostravi ustanovil češki Narodni svet, ki je proglasil oblast nad istim ozemljem v imenu nove češko-slovaške države. Nastopila je prva napetost, ki pa so jo uglasili na ta način, da sta se češki in poljski Narodni svet med seboj pogodila glede oblasti, ki jo bosta izvajala nad ozemljem. Tako je češki Narodni svet dobil okraj Frydek, okraja Bilsko in Tješin pa sta prišla pod oblast poljskega Narodnega sveta. Okraj Frystadt sta si oba Narodna sveta med seboj delila. Toda ta sporazum na žalost ni bil trajen in že 7. decembra je češki Narodni svet v posebni okrožnici razglasil, da pripada ves Tješinski okraj češki državi. Nastopila je nova napetost, ki je dosegla svoj vršek, ko so češki vojaki dne 23. januarja 1919 enostavno zasedli vse tješinsko ozemlje. Na posredovanje mirovne konference je bil dne 3. februarja sklenjen nov sporazum, na podlagi katerega je bilo tješinsko ozemlje zopet razdeljeno med obe državi tako, da je Češko-slovaška dobila ves premoženje. Nikdo ni bil zadovoljen. Veselile so po daljšem tavanju sklenile plebiscit, toda napetost je naraščala, tako da so se vsečile odločile, da plebiscita sploh ne bo in da bo konferenca veleposlanikov stvar dokončno urenila. Dne 28. julija 1920 je ta odločitev padla. Konferenca veleposlanikov v Parizu je potegnila dokončno mejo, tako da je češka dobila vse premoženje od Ostrave do Karvina, nadalje železnico Bohumin-Košice. Ozemlje onstran reke Olze pa je pripadlo Poljski.

Poljska, ki se je morala prav takrat boriti proti boljševikom za svoj obstoj in se ni mogla tolikanj brigati za to ozemlje, je bila skrajno zlovoljna, da se je spor rešil tako, da je morala ona plačati račune. Pozneje, ko se je položaj Poljske utrdil in je na obeh straneh zavladała dobra volja, da se spor poravnava na lep način, so dne 23. aprila 1925 v Varšavi podpisali poljsko-češko pogodbo, s katero naj bi se uredil položaj poljske narodne manjšine, ki je s tješinsko rešitvijo prišla pod češko oblast.

Toda ta pogodba dejansko nikdar ni zažvela in čim močnejša je postajala Poljska, tem bolj je pritiskala, naj se tješinsko vprašanje znova vzame v pretes tako, da bo rešeno v smislu poljskih zahtev in da pridejo Poljaki nazaj v poljsko državo.

V okrajih, ki jih je na tješinskem ozemlju dobila pod svojo oblast češka država, je prebivalo po številu avstrijskih oblasti leta 1910 še 123.000 Poljakov in samo 29.000 Čehov. Leta 1930 je češko-slovaško uradno štetje našlo samo še 29.000 Poljakov, a že 117.000 Čehov in 25.000 ljudi neke nove »slovske narodnosti«. Zasebno poljsko štetje pa je v tem kraju ugotovilo, da tamkaj prebiva 150.000 Poljakov. (Število poljskih solarjev je od 23.000 leta 1910 padlo na 11.900 leta 1934, število čeških solarjev pa se je dvignilo od 7000 leta 1910 na 24.700 leta 1934.)

Poljska vztraja na stališču, da prebiva v tješinskem okraju 150.000 Poljakov, ki da jih češko-slovaška državna prosvetna politika hoče raznoroditi. Poljska postavlja tudi zahteve po prebivalstvu poljske narodnosti v okrajih Orava in Spiša na Slovaškem, kjer pravijo, da živi 100.000 Poljakov in da so glavarstva Čadca, Naneštovo, Spiška stara ves, Trštena, Stara Lubovna in Kežmarok jezikovno popolnoma poljski.

Češko-slovaška statistika priznava za tješinski okraj 77.000 Poljakov, na Slovaškem pa 3500.

Dejstvo, da se je spričo mednarodnega položaja praška vlada odločila, da stopi v pogajanja s Poljsko glede ureditve sporne vprašanja v Tješinu in na Slovaškem, je dokaz ne samo za to, da je praška vlada priznala upravičenost nekaterih poljskih zahtev, ampak tudi za to, da so v Pragi pripravljani na velike žrtve, da ohranijo mir, ki bo mnogo bolj zavarovan, kadar bo zaceljena nesrečna rana, ki je 20 let po nepotrebnem zijala med dvema bratskima slovanskima narodoma.

Praga, 27. septembra. AA. (ČTK) Čsl. vlada je začela s poljsko vlado razpravljanje o možnosti pogajanj za prijateljsko ureditev vseh vprašanj, ki se tičejo obeh držav.

Veselite v Tješinu

Varšava, 27. septembra. Havas. Novica o načelnem pristanku Češko-slovaške, da zadovolji Poljsko v njenih zahtevih po tješinskem ozemlju, je izzvala v vseh krogih največje zadovoljstvo. Iz Tješina prihajajo poročila o velikih manifestacijah tamkajšnjega prebivalstva, ki se zbira po ulicah in prepeva poljske domoljubne pesmi.

Chamberlainovo pismo Hitlerju je v Berlinu zelo ugodno vplivalo

London, 27. sept. TG. Sir Horace Wilson se je z letalom vrnil iz Berlina, kjer je bil sprejet od kanclerja Hitlerja. S postaje Croidon se je odpravil v ogromnem avtomobilu z neznanom brzino v mesto, kjer je pri izstopu v Downing Streetu časnikarjem izjavil samo, da gre Chamberlainu poročati o uspehu svojega obiska pri Hitlerju.

Iz Berlina poročajo po Reuterju, da je bil Sir Horace Wilson od Hitlerja sprejet šele danes dopoldne, ker za to snoči ni bilo več časa. Glede vsebine osebnega pisma, ki ga je Cham-

berlad, 27. sept. »Samouprava«, glavno glasilo JRZ in uradni tolmač naše politike prinaša o stališču Jugoslavije v sedanjem mednarodnem sporu naslednji članek:

Splošni evropski položaj ni lahak. Oblaki, ki so se nagnetli nad našo celino, so vrgli v skrb vse narode. Vsi se zaskrbeno sprašujejo, kakšno je danes stališče vsake evropske države. V kolikor se tiče nas, želimo zaradi sebe samih in zaradi drugih določiti stališče Jugoslavije.

Nikogar v Jugoslaviji ni, ki mu ne bi bilo znano stališče naše države in njeno pošteno teženje za ohranitev miru. Najmanjši otrok v Jugoslaviji ve, da vrhovne koristi naše domovine nalagajo naši politiki konstruktivno smer. Sicer pa Jugoslavija bolje, nego kdorkoli v Evropi, ve, kaj so vojne strahote in kakšne žrtve padajo, kadar se pretrga blagodejni mir, ki omogočuje ustvarjenje in predstavlja pogoj za napredek države.

V Jugoslaviji se niso pomrli tisti rodovi, ki so si dobro zapomnili strahote velike vojne, ker nas niti četrto stoletje ne loči od tistih neverjetnih narodnih izgub in trpljenja, po katerih se je stvorila naša današnja narodna država, to najvišje jamstvo in najvišja dobrina vseh Srbov, vseh Hrvatov in vseh Slovencev — z eno besedo vseh Jugoslovancev. Zato Jugoslavija ceni svoj mir in zato izvaja tako politiko, ki naj ji zavaruje mir tudi v bodoče.

To so zahteve naše stvarnosti. Te nam nalagajo miroljubno in mirotvorno politiko, ki nima nikakega drugega razloga, in kateri ni mogoče dodati nobene druge smeri. Kajti Jugoslavija ni ničesar opustila, kar bi pomenilo pomanjkljivost v njeni pripravljenosti ali kar bi zmanjševalo njeno obrambno moč. Razen tega se Jugoslavija zaveča vseh svojih obveznosti in z njimi računa. Če Jugoslavija želi mir, ga želi samo zato, ker to odgovarja trajnim višjim koristim njene bodočnosti, njenega napredka, njenih kulturnih in vseh drugih vzorov.

Jugoslavija ima pravico do same sebe in mora misliti na te koristi in na te vzore. Ima doznosti do sebe in do svoje narodne bodočnosti, katere bo mogla izpolniti samo v dolgotrajnem miru, ki ji bo omogočil razvoj njene delavnosti, povečanje njene narodnega bogastva in dvig njene kulturne ravni. To so stremiljenja, ki so naši državi zadnja leta prišla do vidnega in močnega izraza.

Moderne vojne so pogubnejše od nekdanjih vojn. V njih se premaganec in zmagovalac izenačujeta v zgubah in nesrečah med vojno in po njej v vojnih posledicah tako, da bi lahko dejali, da moderno vojskovanje niti ne ve več za zmagovalca. Pri takem stanju stvari nalaga logika vseh dejstev vsemu svetu in tudi Jugoslaviji mir. Zato

berlain poslal Hitlerju in ki ga je Wilson slednjemu tudi izročil, pravijo v angleških uradnih krogih, da je zelo podobna izjavi, ki jo je včeraj popoldne Chamberlain dal časnikarjem, ko je rekel, da bosta Francija in Anglija Češko-slovaško podpirali, če bi nemške čete prekorčile mejo češke države. V nemških uradnih krogih trdijo nadalje, kakor poroča Reuter, da je bil Hitler danes mnogo bolj razpoložen, da prebere Chamberlainovo pismo, kot bi bil včeraj, to pa zaradi tega, ker je prvi Chamberlainovi izjavi sledila še druga, po Hitlerjevem snočnem govoru, v kateri angleški ministri predsednik izjavlja, da bosta Francija in Anglija prevzeli jamstvo za to, da se izvedejo sklepi, sprejeti v Godesbergu, na katere je pristala že tudi praška vlada. V Berlinu vlada danes mnogo večje upanje, da bo vendarle mogoče nastali spor rešiti brez orožja. Hitlerjev govor, ki je bil po svoji zunanosti zelo oster, je vendarle vseboval tri nove ponudbe, ki bodo omogočile mirno rešitev. V angleških uradnih krogih izjavljajo, da so tri Hitlerjeve ponudbe, odnosno trije popusti nemške vlade, sledeče:

1. Nemška vlada pristane na ustanovitev mednarodne komisije, ki naj bi nadzorovala ljudsko glasovanje o sudetsko-nemškem ozemlju in ki bi določila tudi bodoče meje med Nemčijo in češko državo.

2. Nemčija je pripravljena sprejeti jamstvo za bodočo češko-nemško mejo potem, ko bodo rešena vse vprašanja, ki se tičejo nemških manjšin, ki bi še ostale v mejah češke države.

3. Nemčija je pripravljena odpoklicati svoje vojske čete med plebiscitom in je tudi pripravljena, da zaprosi za angleško vojaštvo, ki naj ostane v sudetsko-nemškem ozemlju med ljudskim glasovanjem.

Reuter poroča iz Berlina, da so nemški časopisi sami te tri popuste nemške vlade označili kot zadnje Hitlerjevo ponudbo. S tem je nemški tisk sam priznal, da so vrata za nadaljnja pogajanja še vedno odprta in da bo torej mogoče spraviti v veljavo sporazum, sklenjen med Hitlerjem in Chamberlainom v Berchtesgadeni v Godesbergu, ne da bi bilo potrebno seči po nasilnih sredstvih. Vendar pa izjavljajo v uradnih krogih, da leži vse v Hitlerjevih ro-

se bo Jugoslavija kakor že do sedaj odločno, odkrito in pošteno vedno zavzemala za mir. Zaradi tega bo združila vse svoje moralne sile z onimi, katerih težnje in naporji vodijo do miru, zavračajo pa nevarnost vojne. Jugoslavija bo storila popolnoma vse, kar je v njenih močeh, da ti naporji in te težnje odgovornih državnikov, ki zastavljajo svojo osebnost za odgovornost pred vprašanji vojne in miru, ne ostanjejo zastoj.

To je politika Jugoslavije, to je njena pot, njen stališče in njena opredelitev!

Jugoslovansko stališče je s tem pojasnjeno, nemogoče ga je zlobno preobrniti in razlagati drugače.

Jugoslovansko ljudstvo je enodušno samo na tem stališču in ga ne bo spremenilo, ker je prepričano, da odgovarja to stališče njegovim in splošnim evropskim koristim ter mednarodni morali. Jugoslovanska zahteva v tem trenutku je samo ena: Jugoslovansko stališče je treba razlagati samo tako in ne drugače. Sicer pa je čas, da vsakdo že sam po sebi pojasnjuje svoje, ne pa tuje stališča, najmanj pa, da bi tuje stališče svojevoljno tolmačil. Po zgornjih razlagah menimo, da teh svojevoljnosti glede Jugoslavije ne sme in ne more biti.

Te ugotovitve imajo samo eden edini namen: Da prehitijo in onemogočijo vsako morebitno zmotno pri pretresanju jugoslovanskega stališča v današnjem težkem evropskem položaju, ki zahteva od vsakogar pa tudi od nas, da bodimo jasni in odločni!

Krošnjariji zapuščajo ČSR

Koprivnica, 27. sept. AA. Zadnje tri dni je pripelo iz ČSR okoli 150 naših državljanov, krošnjarijev, ki redno odhajajo v ČSR in prodajajo drobnarijo. Ti krošnjariji so Dalmatinci in jih je videti v vseh krajih Evrope.

Suboti, 27. sept. Včeraj in danes je pripelo iz ČSR okoli 20 naših krošnjarijev.

Pogreb M. Štefanoviča

Belgrad, 27. sept. m. Danes je bil pogreb včeraj umrlega senatorja in ustanovitelja tiskarskega in časopisnega podjetja »Vreme« Milutina Štefanoviča. Pogrebni sprevod se je pričel pomikati ob 3 popoldne iz pokojniške hiše v Bogojavljenici ulici proti saborni cerkvi, kjer je duhovščina opravila pogrebne molitve. V sprevodu so korakali: notranji minister g. dr. Korošec, minister dr. Krek z gospo, prosvetni minister Magarašević, finančni minister Letica, trgovski minister dr. Kabalin, senatorji gg. Smodej, dr. Kotur, dr. Grassl in drugi, oficirski zbor ter številni pokojnikovi prijatelji. Po opravljenih pogrebni molitvah se je poslovlil od pokojnika v imenu osebnih prijateljev duhovnik saborne cerkve. V imenu senatorjev in senatnega kluba JRZ se je poslovlil od pokojnika senator g. Smodej, ki je poudarjal vse lepe lastnosti, ki jih je imel pokojnik v tako veliki meri, ter njegovo globoko rodoljubje. Smodej se je poslovlil še slovensko v imenu njegovih slovenskih osebnih prijateljev. Za njim je govoril glavni urednik »Vremena« Grgrur Kostić. Nato pa se je razvil velik sprevod proti novemu pokopališču, na katerega je prišel ob petih. Ker je bil pokojni Štefanovič rezervni častnik, je bil pokopan z vojaškimi častmi.

Nesreča pri tramvaju

Ljubljana, 27. septembra.

Danes zvečer so bili klicani reševalci v Šiško. Pod tramvaj je padel 35letni eprevodnik cestne železnice Franc Drašler iz Viča 140. Drašler je dobil hude notranje poškodbe in je bil prepeljan z reševalnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico.

kah in da danes ni mogoče vnaprej povedati, kakšna bo njegova dokončna odločitev.

Sira Horaca Wilsona je spremljal k Hitlerju angleški veleposlanik v Berlinu sir Newille Henderson, I. A. Kirkpatrick, poslanski svetnik, medtem ko je bil Hitler v družbi z maršalom Göringom in s propagandnim ministrom dr. Göbbelsom. Sir Horace Wilson je imel dolg nagovor na Hitlerja ter mu dokazoval, da bi bilo nekaj strašnega, če bi se razvnela vojna zaradi izvedbe načela, ki je bilo dejansko že sprejeto tako od Francije, Anglije in Nemčije, kakor tudi od praške vlade. Ako Hitler sprejme novo Chamberlainovo ponudbo, potem prihodnja sobota — 1. oktobra — ne bo obstojal noben razlog več, da Nemčija z nasiljem zasede sudetsko ozemlje, kajti Anglija in Francija bosta obe jamčili za to, da bo Češko-slovaška sprejeta in izvedla predloge, izdelane v Godesbergu, to je, da bo izpraznila sudetsko ozemlje na osnovi ljudskega glasovanja pod nadzorstvom mednarodne komisije in angleškega vojaštva.

Berlin, 27. septembra. Do sedaj ni opaziti, da bi vojaške oblasti odredile kakšne posebne ukrepe, ki bi presegali dosedanja okvir armadnega gibanja. Na splošno prevladuje mnenje, da se bodo težave, ki so nastopile v mednarodnih odnosih, mogle rešiti na diplomatičnem polju. Javno mnenje, pa tudi politični krogi odklanjajo vsako pol, ki bi vedla do še večje zaostritve položaja.

Beneš se zahvaljuje Rooseveltu

Praga, 27. sept. KTS. Beneš je poslal sledeči odgovor na Rooseveltova poslanico:

»Vaša poslanica me je globoko ganila. Sprejel sem jo v trenutku, ko se moja država in moj narod čutila zapostavljena in ogrožena zaradi vojne nevarnosti. V doli 20 let so vse vlade naše države vodile politiko miru in se zmerom izkazale za verne načeln, naj se vsi spori rešujejo s mirnimi sredstvi. Vlade te države so sklenile pogodbe o arbitraži. Vdile so politiko miru z Zvezo narodov in se od tega niso nikdar oddaljile. Naše vlade so podpisale Kelloggov pakt ter ne bodo ničesar storile, kar bi so ne skladalo z odredbami tega pakta. Dasi je Češko-slovaška v času pogajanj pristala na največje žrtve, ki se tičejo njenih življenjskih interesov, njena vlada ni prekinila pogajanj — v želji, da se spor reši s mirnimi sredstvi, in sicer s sporazumom. Češko-slovaška poudarja, da je zmerom podpisala vsako arbitražno pogodbo z Nemčijo in da je ona v času sedanjega spora že predlagala, naj se ta spor uredi po določbah te pogodbe. Češko-slovaška je pripravljena ta svoj predlog ponoviti. Češko-slovaška se vam, gospod predsednik, globoko zahvaljuje za Vašo poslanico, ki more v teh težkih trenutkih mnogo storiti za pravično rešitev spora. Celo še danes verujem v to, da se more spor rešiti v duhu

pravičnosti in brez sile. Ves češko-slovaški narod upa, da se bo zgodilo tako. V primeru napada se bo češki narod branil. Kljub temu pa pri nas prevladuje prepričanje, da konec koncev vojna ni tisto sredstvo, s katerim se vprašanja rešujejo. V sedanjem času morajo zmagati razum, človeška misel in duh pravičnosti.

Hitler Rooseveltu

Berlin, 27. septembra. TG. Hitler je poslal Rooseveltu na njegovo brzojavko sledeči brzojavni odgovor:

»Vaša ekselencija mi je poslala 26. septembra brzojavni apel v imenu ameriškega naroda, naj ne prekinem pogajanj o spornih vprašanjih v Evropi v interesu ohranitve miru in naj na miren, časten in konstruktiven način uredim ta vprašanja. Bodite prepričani, da popolnoma cenim visoko miselno namero in upoštevam vaše argumente in da popolnoma in v vsakem oziru delim vaše poglede glede nepreglednih posledic, ako bi v Evropi izbruhnila vojna. Prav iz tega razloga morem in moram odkloniti vsako odgovornost nemškega naroda in njenih voditeljev, če bi navzlic vsem mojim naporom prišlo do nasprotnega in če bi iz nadaljnega razvoja dogodkov izbruhnila sovražnost.

Sudeti — zadnja nemška zahteva

Vsebinska včerajšnjega Hitlerjevega govora — za bralce naše prve izdaje

V drugi nočni izdaji je »Slovenec« objavil dobesedno govor, ki ga je imel nemški državni kancler Hitler ob 8 zvečer v Sportpalastu v Berlinu in v katerem je označil dokončno stališče Nemčije v pogledu sudetsko-nemškega spora.

Nemški kancler, ki je govoril zelo ostro, je v začetku opisal svoja prizadevanja za mir. Omenil je razne razorožitvene načrte, ki jih je predložil, ki pa da so bili od veselih vedno zavrnjeni. Ko da je videl, da z razorožitvenimi načrti nikamor ne pride, se je tudi on odločil, da nemški narod obožuje tako, kot ga svet še ni videl. Potem je Hitler opisal svoja zunanepolitična prizadevanja, da se pomiri s svojimi sosedi. Najprej da se je pogodil s Poljsko, s katero je sklenil za dobo 10 let pogodbo o nenapadanju in s katero bo v bodočnosti Nemčija mirno živela brez sovraštva, »kajti Poljska, ki šteje 33 milijonov prebivalcev, potrebuje svoboden izhod na morje«. Za tem je Hitler opisal odnos Nemčije do Anglije in Francije. Z Anglijo se je Nemčija pobotala. Tudi s Francijo danes nima več nobenih trenj in Nemčija »od Francije ne zahteva nič, prav ničesar več in ni nobenega razloga, da bi se Francozi razburjali. Na vrsto je prišla potem še Italija, s katero se je on, Hitler, pogodil za trajno zavezništvo in prisrčno prijateljstvo. Odprta sta ostala samo še dva problema, je dejal Hitler, to sta avstrijski in češko-slovaški. To sta vprašanja, ki sta se tikali deset milijonov Nemcev. Avstrijsko vprašanje je bilo rešeno dne 13. marca, »ko smo zasedli Avstrijo«, sudetsko vprašanje pa je sedaj na vrsti. To vprašanje se mora rešiti in se bo rešilo. »To pa je tudi zadnja zahteva Nemčije po ozemlju, ki jo stavlja Evropi. Od te zahteve ne more odstopiti.« Nemčija zahteva, da se ozemlje, ki na njem strnjeno prebiva nemško prebivalstvo, odcepi od Češko-slovaške in priključi Nemčiji takoj, brez plebiscita in brez zavlačevanja.

Hitler se je v drugem delu govora spustil podrobno v sudetsko vprašanje in svetu obrazložil svoje stališče, izraženo v spomenici, ki jo je dal dostaviti vladi v Pragi, rok za sprejem katere traja do 1. oktobra. V tem delu svojega govora se je Hitler obrnil neposredno na dr. Beneš ter se večidel z njim bavil. Menil je, da so pred 20 leti na versajski mirovni konferenci iznašli češko-slovaški narod, ki da sploh ne obstoji, marveč da obstajata dva naroda, to so Čehi in Slovaki. Takrat, v Versaillesu da so izročili Čehom v nadoblast tudi še 3 in pol milijona Nemcev, en milijon Madžarov in nekaj stotisoč Poljakov. On, Hitler, želi vsem tem narodom, da bi prišli do svojih pravic, toda v sedanjem sporu govori on v prvi vrsti za sudetske Nemce. Hitler je nadalje očitil dr. Beneš, da je v krajih, kjer prebivajo Nemci, uvedel strahovladu, češ da je hotel iztrebiti nemški življenjski, namesto da bi storil zanj, kar je v Parizu na mirovni konferenci obljubil. Hitler je v svojem govoru natančno opisal strahovladu, ki so

jo po njegovem naziranju uvedli na Češko-slovaškem ter je za vse to napravil odgovornega dr. Beneš, ki mu je očitil, da ni držal besede. Sedaj je prišel čas, ko tako ne more dalje, je dejal Hitler. 20 let je Nemčija v onemogočnosti gledala to počeje. Sedaj je potrebnost konca in on bi se ne smel imenovati voditelj Nemčije, če bi ne napravil konca položaju, ki je nevzdržen. Hitler pri tej priliki izreka zahvalo Mussoliniju za njegovo prijateljsko zadržanje in obljubil Italiji, da jo bo Nemčija prav tako podpirala, kadarkoli bi ona prišla v podobno stisko. Na to se je Hitler spustil v podrobni popis zadnjih dogodkov. Dejal je, da je Nemčija zahtevala pravice za sudetske Nemce, toda namesto pravic da so doživeli le nova preganjanja. Povedal je nadalje, da so si sovražniki Nemčije izmislili vest, da je Nemčija dne 21. majnika mobilizirala proti Češko-slovaški. To da nikakor ni bilo res, le sovražniki Nemčije so to laž potrebovali, da so lažje udarili po sudetskih Nemcih. V ostrih besedah se je obrnil na dr. Beneš ter mu očitil, da v poteku zadnjih dogodkov ni bil iskren, da je skušal ureditev zavlačevati, da je strahovladu v Sudetih še povečal in končno, da je že obljubil, da bo izpraznil sudetsko ozemlje, a da je sedaj še to svojo obljubo snedel. Poslal da je v nemško ozemlje armado, ki da tamkaj izvaja teror in ki hoče Nemce iz tega ozemlja pregnati ali pa vse tamošnje gospodarsko bogastvo uničiti. Hitler je pristavil, da si dr. Beneš upa tako ravnati, ker pričakuje, da stojija njemu ob strani Francija in Anglija, in da stoji ob njem, čeprav bi Francija in Anglija odpovedali, vedno — sovjetska Rusija. Hitler pravi, da je sedaj zavlačevanja konec. »Blaznost proti 3 in pol milijona Nemcev mora nehati.« 20 let je Nemčija trpela to sramoto. Sedaj ne more več. Če Beneš trdi, da stoji za njim 7 milijonov Čehov, potem trdi on, Hitler, da stoji za njim 75 milijonov Nemcev. Nemčija je sedaj poslala svojo spomenico v Prago. Ta spomenica je zadnja beseda, ki jo Nemčija izpregovori, preden ne pristopi k dejanjem. Vsebinska te spomenice je jasna. Sudetsko-nemško ozemlje se mora prepustiti Nemčiji in sicer ne jutri ali pojutrišnjem, »ko se bo dr. Beneš posrečilo iz njega izgnati polovico nemškega prebivalstva, ampak takoj.« Hitler je zelo ostro poudaril, da se čudi, če sedaj praška vlada sprejem spomenice odklanja. Nemčija pa pri njej vztraja. Vztraja tudi pri postavljenem roku, ki je 1. oktober. Do takrat mora biti sudetsko-nemško ozemlje izpraznjeno. Če ne bo prostovoljno, pa bo Nemčija uporabila silo. Naj dr. Beneš nikar ne upa na pomoč Francije, Anglije, Rusije, je dostavil Hitler, naj se nikar ne zanaša na ves svet. To da mu ne bo pomagalo. Naj dr. Beneš odstopi iz Berlina. Nemški narod danes ni več tisti, kot je bil l. 1918. Kot en mož bo stal za menoj. Dr. Beneš naj izbere!

Zborovanje je zaključil propagandni minister dr. Göbbels z besedami: Voditelji ukaži, pokorno Ti bomo sledili vsi!

Velik je čas tudi za Slovence

**Klic Družbe Sv. Rafaela vsem Slovencem,
naj store svojo dolžnost**

Naši zamejni, izseljenski Slovenci so danes važen pogoj našega narodnega obstanka. Odsekajte telesu več ko polovico, ali bo to še telo, zmožno življenja? Težko! — Za rešitev nadpolovične večine naroda gre. More biti zaveden Slovenec pri tem strašnem dejstvu brezbrizhen? Zato je reševanje našega izseljenkega problema eno izmed naših najglavnejših in najnujnejših del, ki jih trenutno imamo.

Družbi sv. Rafaela se je posrečilo tozadevno precej razgibati narod tu doma. Vendar pa to razgibanje še daleč ni doseglo tistega zanimanja, ki je potrebno za tako veljavno narodno zadevo. Če je mravljišče v nevarnosti, ali ne vidiš, kako naenkrat je vsa mravljinčna naselbina razgibana do skrajnosti? Vse hiti, vse bega, vse misli na rešitev. Najmanjša mravlja ne miruje. Vse je pripravljeno pomagati, delati, reševati in pri tem žrtvovati se do skrajnosti.

Taka razgibanost je danes potrebna nam. Toliče razgibanosti, pa vsi čutimo, da pri nas še daleč ni.

Rafaelova družba s svojo izseljensko zbornico želi doseči to razgibanost, katero bomo pa dosegli, ako:

1. Razširimo predvsem njeno glasilo »Izseljenski Vestnik«. Danes je samo majhen »listič«. Da bo mogel postati pravi list, mu je potrebnih najmanj še par tisoč naročnikov. Toliča ideja pa potrebuje nujno pravega in celega lista.

Zadnja 9. številka je posevečena tej reklam. V krepkih člankih prosi narod, da se naroči na list in ga čita. Naj ne ostanejo ti obupni klici »klic vpijočega v pučavi« za pesek, temveč za

slovenska srca. Kdor čuti narodno, ga lepo prosimo, da naroči »Izseljenski Vestnik«.

2. Ako razširimo Družbo sv. Rafaela. Niti 500 nima še članov in to vključbo toliko agitaciji. Ali ni to naša narodna sramota? — Če je dovoljen ta krepki izraz. Če gre res za rešitev polovice našega naroda, ali more kdo obupno delo te narodne družbe gledati samo ob strani? Kaj bi rekle male mravlje k temu?

Drugi mesec bo občni zbor družbe. Ali bi se ne dalo dobiti do tedaj vsaj kakih 1000 novih članov? Pa kaj bi bilo to v primeri s celatnim narodom in vspricho velike narodne stvar, za katero dela. Letna članarina je samo 10 din. Ni en milijon tri sto tisoč naroda vrednih tvojih 10 din? —

Prihodnji mesec bo izdala »Izseljenska Zbornica« svoj letni »Izseljenski Zbornik«, mesta do sedanjega »Izseljenskega koledarja«, ki bo ostal stalna publikacija zbornice.

V Zborniku bodo priobčena tudi imena članov Rafaelove družbe. Kakš žalostno bo zopet, ako bomo tam morali povedati vsemu svetu, ki danes pazi na nas, da imamo samo toliko ljudi, ki se zanimajo za toliko naše narodno vprašanje? Ali ne bo to lahko za nas porazno vplivalo nanje? Takoj sedi in na dopisnici prijavi svoj prietop, da Ti pošilema položnico in Te sprejememo v Družbo. Mielim pa prav Tebe, ki to čitaš!

3. Ako razširimo našo izseljensko Zbornico. 134 organizacij, župnij in občin se je do sedaj pridružilo tej veliki ustanovi naroda. Tekom zime bo drugo zasedanje zbornice, najbrž v izseljenskem tednu decembra. Tvarina za posvetovanje se kopici. Zadnje zasedanje je bilo bolj slavnostno in smo ves čas porabili za nagovore in pozdrave, ki so tako mogočno podčrtali važnost te nove narodne ustanove. Drugo zasedanje bo pa delavno in bomo vzeli problem za problemom v pretres in reševanje. Veliko je že zamujenega. Škoda zato vsakega leta.

Ali bi se ne dalo doseči, da bi članstvo zbornice naraslo vsaj na 300? Priglasite se, organizacije, občine, župnije, do občnega zbora Družbe Sv. Rafaela, da boste tedaj sprejeti in se boste mogli udeležiti zasedanja kot prave legitime članice!

Tudi naš veliki čas je tui Ga bomo zopet zamudili, kakor že toliko drugih važnih, in potem jokali in javkali, ko bo zamujen?

Vsak narod ima tako življenje in tako bodočnost, kakršno si sam ustvari. Danes je smešno in vsakega naroda nevredno misliti na kako drugo pomoč kot na samopomoč. Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal! Danes je čas, ko zmaguje samo ti, ki dela in ki je pogumen.

Družba sv. Rafaela.

† Župnik in dekan Josip Velhartický

V Kolinu na Češkem je umrl 12. septembra bivši župnik in dekan v p. Josip Velhartický, star 73 let. V 90 letih prejšnjega stoletja je bilo na Češkem toliko kandidatov za bogoslovje, da niso mogli vseh sprejeti. Prišli so v skoraj vse naše škofije, kjer so se povsem poslovenili in večinoma pozneje kot duhovniki vzorno delovali. Eden najmarkantnejših je bil g. Velhartický, ki je bil kaplan v Dolini, Rimanjih in župnik skoraj 27 let v Jelšanah pri Il. Bistrici. Tukaj je sezidal društveni dom, ustanovil hranilnico in jo dolgo vzorno vodil. Bil je mož diplomatskih sposobnosti, premišljen in resen. Bog mu bodi plačilo, kar je za ubogo istrsko slovensko ljudstvo dobrega storil!

Živa ograja preprečila hudo nesrečo

Ljubljana, 27. septembra. Zaradi popraviljanja in urejevanja Dolenjke ceste od Marenčeve gostilne do Babičeve prodajalne v bližini Karlovskega mostu je celoten vozovni promet popolnoma ustavljen in je cesta že deset dni zaprta. Vsi vozniki morajo sedaj voziti od Karlovskega mostu po Izanski cesti in po Orlovi ulici naprej na Dolenjsko odnoso do nasprotne smeri. Zato je promet na Izanski cesti sedaj postal izredno živahen. Dnevno vozi po zgornjem delu te ceste do 100 avtomobilov, avtobusov in tovornih avtomobilov.

Izanska cesta je od Karlovskega mostu do hiše št. 2, ki je last železniškega uradnika Mksa Velepča, na desni strani ob Gruberjevem prekopu zavarovana z močno zaraščeno, visoko živo mejo. Vsajeni so trdi gabri. Zidovje botaničnega vrta na levi strani v bližini omenjene hiše dela kot kakih 60 stopinj.

Danes okoli 16 bi se bila prav na tem mestu zgodila strašna nesreča. Prav živa ograja jo je preprečila!

Pečnikarjev avtobus je danes redno ob 15.30 odpeljal s Krekovega trga potnike proti Velikim Laščam, Blokam, Ložu, Starem trgu in Igvasi. Avtobus je bil popolnoma zaseden. Bilo je 20 potnikov, med drugimi neki župnik in poslanec Lenarčič. Med potniki se je nahajala tudi neka gospa, potujoča v Igvas, ki je bila več let v Trstu in je tam pred leti doživela že strašno avtobusno katastrofo.

Avtobus je s Karlovskega mostu z zmerno brzino 15 km krenil dalje po Izanski cesti. Nasproti mu je privozil Batjelov tovorni avto. Prav pri kotu zidovja botaničnega vrta sta se oba avta srečala. Sofer Pečnikarjevega avtobusa je močno krenil na desno, tako da je zavozil čez cestni rob in se je prednji del nagnil. Prav močna živa ograja je avtobus ustavila, da se ni skotalil po pobočju v Gruberjev prekop, kjer je sedaj voda globoka do 6 metrov.

Kdo je kriv nesreče, bo pač pokazala nadaljnja preiskava. Batjelov sofer zatrjuje, da je mirno in pravilno vozil. Pečnikarjev sofer pa trdi, da je drugi prehitro vozil in da se je moral močno na desno ogniti, ker bi bil drugače nezogiben karambol z zadnjim delom tovornega avtomobila.

Potnikov se je polastila panika. Vsi so bili prestrašeni. S težavo so se spravili iz avtobusa in hvalili Boga, da so bili prav zaradi žive ograje

Mlad vremenski napovedovalec

Zadnjič smo prinesli vremensko napoved za več dni naprej. Sestavljen jo je mlad znanstvenik na podlagi svojih študij in opazovanj. Zdi se nam, da so se tiste njegove napovedi precej uresničile. Danes podajamo njegovo napoved zopet za ta teden. Bralce pa prosimo, naj opazujejo, kako se bodo napovedi uresničile:

28. septembra: Zjutraj megla in oblačno, pozneje jasno. Podnevi bo nad 20 stopinj toplote, pihal pa bo vzhodni veter.

29. septembra: Spremenljiva oblačnost, včasih dež. Toplota bo padla.

30. septembra: Zjasnilo se bo in občutno shladilo. Sveži zahodni vetrovi.

1. oktobra: Oblačnost bo narasla in bo morda tudi deževalo. Toplota se bo zvišala.

2. oktobra: Povečini oblačno in deževno. Temperatura bo padla.

3. oktobra: Sprva menjajoča se oblačnost in hud južnozahodni veter. Pozneje pride od vzhoda mrzli zrak z obilnim dežjem. Verjetno je tudi, da bodo nedelje.

rešeni smrti v prekopu, kjer bi se ne mogel nihče rešiti.

Zanimivo je, kakor zatrjujejo nekateri tamonjši prebivalci, da so nameravali pred leti posekati to živo ograjo in napraviti navadno žično ograjo.

Pečnikarjevo avtobusno podjetje je kmalu nato poslalo drug avtobus, s katerim so potniki nadaljevali vožnjo. V ograjo zapčeni prvi avtobus so s težavo izlekli na cesto. Škoda ni velika. Prav ta avtobus je bil nedavno popolnoma prenovljen, kar je veljalo okoli 25.000 din.

Povodenj v Mariboru

Maribor, 27. septembra.

Nenadna nezgoda je danes dopoldne okrog 11 na mah ustavila skoraj ves promet čez dravski most in Glavni trg. Sredi mostu je šinil iz zemlje ogromen steber vode, ki je hipoma zalila cesto tako visoko, da je tekla celo čez robnike po hodniku. Vsa ta reka je privrela na Glavni trg, v deročem hodniku obkrožila srednji prometni otok ter se razlivala po cestah v vse smeri. Šele daleč proti sredini Glavnega trga so se izgubili potoki v kanalskih požiralnikih.

To nenavadno povodenj, ki je skoraj za četrt ure ustavila promet pešcev čez most, da so se na obeh straneh nabrale velike grude

čakajočih ljudi, je povzročila nezgoda pri novi vodovodni cevi, ki so jo nedavno položili. Na sredini mostu je vrglo zasunek iz cevi in vsa voda je udrila na površje. V cevi znaša normalen pritisk vode 4 atmosfere, ki pa se od časa do časa zviša na 10 atmosfer, kadar se zapre kak večji odtok. Najbrž so nekeje v mestu preveč naglo zaprli kak hidrant, pa se je zaradi tega pritisk v cevi preveč sunkovito dvignil ter je vrgel zasunek. Uprava vodovoda je naglo zaprla glavno vodovodno cev ter začela s popravilom. Voda priteka zdaj v mesto po rezervni cevi. Poplava je spravila v neprijeten položaj tudi delavce plinarne in elektrarne, ker jim je preplavilo in zalilo izkopane jarke na Glavnem trgu.

Velik jez in umetno jezero pri Kragujevcu

Dne 25. septembra je bila v vasi Grošnica pri Kragujevcu velika slovesnost. Tega dne so namreč v navzočnosti odposlanca Nj. Vel. kralja in mnogih oblasti slovesno blagoslovili velik jez in umetno jezero, ki se imenuje po kralju Petru II. Naša slika nam kaže zbrano ljudstvo ter del novih velikih naprav.

**En sam dinar
Vam lahko včasih reši vse imetje**

— Če porabite ob pravem času en dinar več, da si ohranite nekaj tako dragocenega kot je Vaše perilo. Ne varčujte pri milu, ker samo izdatno in blago milo temeljito odpravi nesnago in varuje Vaše dragoceno perilo.

**SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO
MILO**

pere bleščeče belo

Kakšno bo Baragovo semenišče

Ljubljana, 27. septembra.

Sedanje ljubljansko semenišče kljub raznim popravilom že davno več ne ustreza današnjim potrebam, ker je premajhno in tudi v higieni nem oziru. Zato so se odločile osebe, zlasti prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, ponovno počele z mislijo, kako priti do nove in moderne zgradbe za semenišče. Končno se je neumorne mu prizadevanju g. škofa le posrečilo, da je spravil zadevo naprej. Ko so opustili staro pokopališče pri Sv. Krištofu, je profesor Plečnik napravil podrobne načrte za regulacijo tega prostora in tedaj se je porodila tudi idejna zamisel novega semenišča, ki naj bi stalo na tem prostoru.

Kakor vsaka Plečnikova zamisel, bo tudi ta zgradba nekaj posebnega.

Nekako v sredi med Pokopališko ulico in novo Plečnikovo cesto bo stala centralna zgradba od vzhoda proti zahodu. V tej stavbi je bila najprej v načrtu predvsem glavna dvorana, ki bo imela višino kleti in pritličja. Ker pa je teren na tem prostoru precej različen, je bilo treba postaviti temelje precej globlje, kakor je bilo prvotno v načrtu. Na ta način so dobili prostora še za eno dvorano, ki bo pod glavno, čeprav nekoliko nižja. Nad glavno dvorano pa bo — spet v višini dveh etaž — cerkev oziroma kapela.

To osrednjo zgradbo bo obkrožala druga zgradba, ki bo imela obliko popolnega kroga s premerom 100 metrov. V tej stavbi, ki bo troali četveronadstropna, bodo stanovanja za semeniščnike. Vsak bo imel posebno sobo, ki bo

imela okno na zunanjo stran. Vse sobe bodo zvezane na notranji strani s krožnim hodnikom, s katerega bodo vhodi v posamezne sobe. Ta hodnik pa bo zvezan z osrednjo stavbo s hodniki v obeh pravokotnih smereh. Krožna stavba bo imela štiri glavna stopnišča, ki bodo razvrščena tako, da bo imel vsak kvadrant svoje stopnišče.

Drugi del poslopja pa bo stal ob Plečnikovi cesti. V tem delu bodo proti Sv. Križu upravni prostori, kuhinje in obednice ter sobe za uslužbenice. Proti Tyrševi cesti bodo pozneje zgrajeni razni trgovski lokali, ki se bodo oddajali.

Okrog in okrog bo zasajeno drevje, tako da bo ves prostor podoben nekakšnemu parku. Pustili bodo tudi tista drevesa, ki že zdaj rastejo. Tako bo Ljubljana dobila spet zavodi, ki mu po zamisli ni enakega niti kje v tujini. Staro pokopališče pri Sv. Krištofu pa bo z novo cerkvijo sv. Cirila in Metoda, s pokopališčem slovenskih velikih mož in z novim semeniščem eden najlepših delov Ljubljane.

Celotno zamisel vsega načrta bo mogoče uresničiti seveda šele v teku več let. Letos bo pod streho, če bo lepo vreme, le osrednja zgradba, ki jo zdaj grade in je dovršena do plošče nad kletjo.

Stavbena dela izvršuje gradbeno podjetje Mavrič. Trenutno je zaposlenih na stavbi 120 ljudi, med temi približno 25 kamnosekov. Gradbeno nadzorstvo pa ima inž. Suhadolc.

Ne dovolite, da Vam kukavica znese
jajce v Vaše zdravje!

Radenska
originalna, naravna in zdravilna
Je samo ena,
ona z rdečimi sri. Zdravje in užitek!

Grobnica v spomin padlim vojakom

Ljubljana, 27. septembra.

Dostojno grobnico v svetovni vojni padlih vojakov dobimo naposled tudi v Ljubljani na pokopališču pri Sv. Križu. Mestna občina je pravkar razpisala dela za zgradbo spodnjega dela grobnice, kamor bodo položene kosti žrtev svetovne vojne in tudi koroških borev. Nad grobnico bo stal krasen mavzolej s spomeniki judenburškim žrtvam in koroškim borec ter drugim žrtvam svetovne vojne. Vsa grobnica bo zgrajena po načrtu arhitekta Eda Ravnikarja, ki je meseca januarja pri natečaju dobil I. nagrado. Vsa dela bodo veljala okrog 500.000 din in bodo končana prihodnje leto.

Po Vseh svetih takoj prično izkopavati pozemske ostanke žrtev in jih prenašati v grobnico. Razpisana so tudi že tesarska, mizarska in kleparska dela za glavno poslopje žal pri Sv. Križu ki kaj hitro rasto iz zemlje, da bomo prihodnje leto gotovo že imeli prepotrebno mrlišnico s krasnim Vrtom umrlih.

V Španiji je padel

Trbovlje, 27. septembra.

V Španiji je padel na strani rdečih Kralj Jožef. Takšno obvestilo so dobili njegovi domači. To bi že naj bil četrti Trbovelčan, ki je zgubil življenje v Španiji. Trdija pa, da je Hraščičanov še dosti več tam kot iz naše doline.

7 letni fantek pod motorjem

Ljubljana, 27. septembra.

Danes proti večeru se je zgodila na Tyršev cesti pri hiši št. 97 spet huda prometna nesreča. Sedemletni Pavel Podboršek, sin mesarja Podborška, je hotel preteči cesto. V tem trenutku pa mu je prišel nasproti avto, ki se mu je hotel fantek v zadnjem hipu umakniti. Tedaj pa ga je neki motociklist, ki je tudi privozil mimo in ni mogel pravočasno ustaviti svojega vozila, podrl na tla, tako da mu je kolo zlomilo hrbtenico. Poleg tega si je pregrizel še jezik in dobil obnem hude notranje poškodbe. Malega ponesrečenca so z reševalnim avtom prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 28. septembra: Venčeslav, kralj; Lioba (Ljuba), opatica.
Četrtek, 29. septembra: Mihael, nadangel; Evtihij, mučenec.

Novi grobovi

† Na Vrhnikih je umrla gospa Marija Grom, Trewnova mama, znana posebno po svoji dobrotljivi naravi. Iskala je za svoj revmatizem v nogi pomoči v splošni bolnišnici v Ljubljani. Reva pa se je prehladila in dobila davico. V ponedeljek je med potjo domov v naročju svojega sina Jožeta izdihnila svojo blago dušo. Za njo žalujeta sinova Jože, vodja eksportnega urada, in Janez, ki je po ma na posestvu, bratje Jože in Janez, posestnika na Stari Vrhnikih oz. Ligojini, inž. Valentin Petkovšek, banovinski kmetijski svetnik v Murski Soboti, in sestra Franciška, poročena Bizjak v Postojni. Prizadetim naše sožalje. Pogreb bo danes v sredo 28. septembra ob 3 popoldne iz hiše žalosti na Vrhniško pokopališče Sv. Pavla.

Osebnosti

— Promocija. V ponedeljek, 26. t. m. je bil promoviran na monakovski univerzi za doktorja vsega zdravlilstva g. Lojze Bož iz Ljubljane. — Čestitamo!

Francoški film burnega smeja in edinstvenega humorja
VESELI VRAGI (Trije artiljeri v penzilonatu)

Kino Matica Tel. 21-22
Danes ob 16., 19 in 21 uri

— Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto fakultetnega knjižničarja na juristični fakulteti v Ljubljani. Pravilno kolokvane, lastnorodno pisane in podpisane prošnje, opremljene z listinami po čl. 3. Zakona o uradnih in z dokazilom o popolni srednješolski izobrazbi po čl. 185, lit. c. Obče univerzitetne uredbe, je vložiti najkasneje do 15. oktobra 1938 na rektoratu univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Prednost imajo prosilci, ki so že bili v državni ali samoupravni službi. Poleg državnih jezikov morajo kompetentni obvladati tudi nemščino in po možnosti še kak romanski jezik.

— Din 78.— plačate za enodnevni izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

— Izlet obrtnikov v Belgrad. Zveza slovenskih obrtnikov v Ljubljani priredi skupni izlet na 1. drž. obrtno razstavo v Belgrad. Odhod iz Ljubljane bo dne 14. oktobra ob 20 zvečer z brzovlakom. Vožnja tja in nazaj stane samo 100 din. Priglasje sprejema Zveza do 1. oktobra v Kolodvorski ulici 25. Obrtniki, ne zamudite ugodne prilike in se prigrasite pravočasno!

Vaseno!
PUDER ZA NOGE

odbrži noge suhe in odporne, odstranjuje neprijelni duh od znoja.

— Vse obrtnike iz ljubljanske okolice obveščamo, da je razgrnjen davčni spisek za pridobitno in poslovni promet na davčni upravi v sobi št. 11. Kdor se bo proti tej odmeri pritožil na reklamacijski odbor, dobi vse potrebne informacije pri Zvezi slovenskih obrtnikov v Kolodvorski ulici 25. Pritožbo je treba vložiti v roku 30 dni po prejemu obvestila.

Ekonomične, lepe, trpežne
Lutz-pec, Ljubljana VII., tel. 32-52.

— Dopoldanski vlak z Gorenjskega. Z oziranjem na članek, objavljen v »Slovenec« v nedeljo 25. septembra, se mi zdi primerno pripomniti tole: Vlak, ki bi moral po voznom redu prihajati v Ljubljano že okoli desetih, bi škodoval posebno dijakom nižjih razredov gimnazij, ki morajo hoditi popoldne v šolo, saj že sedaj morajo dolgo čakati. Tudi železničarji, doma z bližnjih postaj, ki so v službi v Ljubljani in katerim pošiljajo gospodinje kosilo z vlakom, ne bi bili veseli tega. Zato bi bilo najprimerneje vstaviti nov vlak, opoldanskega pa bi vsaj za pol ure dali nazaj, saj sedaj najmanj toliko zamuja. Zelo pa bi ugodilo železniško ravnanje posebno dijakom, če bi vozil manjši vlak do Kranja popoldne od ene do dveh. Koliko dijakov čaka lačnih do tretjega vlaka, in pri tem se jim tudi zmanjšuje čas učenja. Upam, da bo ta vlak železniško ravnanje že vendar enkrat spoznalo za potreben. — Oče treh prizadetih v imenu mnogih drugih.

— Planinski dom na Plešivcu (Uršljah gori) ostane od 25. septembra t. l. pa do maja prih. leta zaprt. Tudi na dan sv. Uršule 21. oktobra ne bo oskrbovan. Ključ od doma pri gospodarju Kavsu v Slovenjem Gradcu. SPD, Slovenj Gradec.

— Vreme. — Evropa: Suho, jasno in dosti hladno vreme vlada še vedno skoraj nad vso Evropo. Samo nad Sredozemskim morjem in nad zahodno Evropo prevladuje oblačno s toplejšim vremenom in z dežjem. — Jugoslavija: Jasno po vsej kraljevini z nekaj oblaki v gornjem Primorju in v severovzhodnem delu. Jutranja megla tu in tam. Toplota se ni dosti spremenila. Najnižja Tuzla 2, maksimalna Belgrad 27 stopinj. Napoved za danes: Pretežno jasno na vzhodu in deloma oblačno na zahodni polovici s pretežno oblačnostjo na skrajnem zahodu. Jutranja megla tu in tam. Toplota brez znatnih sprememb.

Gospodinja,

ki varčuje denar in varuje perilo, pere le s

PERIONOM

— Nadarjen, zelo reven fant, star 17 let, bi se rad izučil v kiparstvu ali slikarstvu ter prosi dobro srca za brezplačno stanovanje ali hrano. Ponudbe na uredniški lista.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« gorenice.

— Nogo mu je zlomilo. S popoldanskim vlakom so pripeljali iz Škofje Loke gozdnega delavca Janeza Ruparja, ki je bil rojen L. 1905. Rupar je delal v škofojloških gozdovih. Pri delu pa je padlo nanj precej debelo deblo in mu zlomilo roko in nogo. Na kolodvoru je čakal ponesrečena reševalni avto in ga prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

— Enoletni učni tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostorji Dopsne trgovske šole) prične s poukom 1. oktobra. Solnina mesečno 110 din. Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.

— Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostorji Dopsne trgovske šole). Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.

— Samo 78 din brez vsakega doplačila plačate pri Putniku za izlet v Trst dne 16. oktobra.

— Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2 vpisuje dnevno. Vsakdo, komur ni mogoče obiskovati usnega pouka, si more pridobiti s poukom doma v Dopisni trgovski šoli potrebne znanja in izobrazbo. Zato šolo vsem slem najtopleje priporočamo. Vse informacije in prospekte daje zavod zainteresentom brezplačno na razpolago.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Imamo bogato izbiro,
Tovarna Lutz-pec, Ljubljana VII.

— »Luz z gorac« — iz življenja mladega fanta. Po Fr. Weiserju poslovenil Joža Jagodica. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. Strani 131. Cena broš, knjigi 15, vez. v celo platno 22 din. Samo kdor je sam preživel dijaška leta, bo vedel, kolikolič nevarnostim in pastem so izpostavljeni mlada neizkušena in nepokvarjena srca, in kako ravno v teh letih potrebujejo poštenega prijatelja in trdne opore. In prav takale knjiga je dozorjavajočemu dijaku najboljši prijatelj in najtrdnjša opora. Preprosta in prepričljiva je ta zgodba: Hinka, ki je doslej študiral v Inomostu, so poslali starši v šesto šolo na Dunaj, kjer je stanoval pri svojem verško brezbriznem stricu, skupaj z bratranec Mirkom. Ta je že zašel med slabo tovarišijo, ki je skušala za vsako ceno pridobiti zase tudi zdravega, vedrega, nadarjenega in poštenega Tirolca in se je posluževala v to svrhu vseh sredstev, ki pa so ostala sprito odličnega nastopa našega Hinka brez uspeha. Ugled, katerega si je pridobil med svojimi tovariši, mu je omogočil, da je ustanovil na gimnaziji Marijino kongregacijo in pritegnil s svojim zgledom tudi svojega bratranca Mirka. Vsa zgodba se razvija na ravno — zato bo mladina knjigo prebrala v duhu in z največjim zanimanjem. Naj bi ne bilo očeta ali matere, ki ima sina ali hčerko v šolah, da bi mu ne dala v roke te zlate knjige.

— Večerni trgovski tečaj na znanem trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Ustne in pismene informacije ter novi prospekti brezplačno na razpolago. Vpisovanje vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer do 8 ure.

— Potuje s Putnikom dobro pripravljenim izletom v Trst.

— Odstranitev grde zobne prevlake? Zelo preprosto: Najprej se oznažijo zobje s poznano Chlorodontovo zobno pasto, nato se pa pošteno splakne z grgranjem Chlorodontove vode za usta.

— Premiera velikega gangsterskega filma izredne napetosti in nadvse zanimive vsebine: V glavni vlogi **Tala Birell** in **Cesar Romero**. Pretresljiv roman lepe ali oasne ženske, ki ji je na lovu na moške ljubezne edino orožje
KINO SLOGA Tel. 27-30 danes ob 16., 19 in 21

Po krivem obsojena

Ljubljana

Gledališče
Drama. Sreda, 28. septembra: Car Fjodor. Red Sreda. — Četrtek, 29. septembra: Veriga. Red Četrtek. — Petek, 30. septembra: zaprt. — Sobota, 1. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubzen-zdravnik. Premiera. Premiereki abonma.

Opera. Sobota, 1. oktobra: Boris Godunov. Red A. Otvoritvena predstava. — Nedelja, 2. oktobra: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prireditve in zabave

Kitara je veljala do sedaj vsaj pri nas običajno kot instrument za spremljevanje petja. Prihodnji solistični kitarski večer, ki bo v ponedeljek, dne 3. oktobra, ob 20 uri v mali Filharmonični dvorani, pa nam bo pokazal in dokazal, da se ta instrument lahko rabi celo v koncertne namene. G. Stanko Prek, ki je znan kot jako odličen kitarist, nam bo izvajal dela raznih literatur na svojem instrumentu na kitari, ter dokazal veliko tehnično spretnost. Vse, ki se zanimajo za kitaro in sploh za instrumentalni pouk, vabimo, da obiščejo ponedeljkov večer v mali Filharmonični dvorani. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Poizvedovanja

Izobjljen je bil 50 dinarski novce v ponedeljek dopoldne pred Delavskim domom na Bleiweisovi cesti. Najditelj je naprošen, da ga odda v naši upravi.

Zgubljen so bila 26. t. m. otroška očala s črnim okvirom na Zaloški cesti, pred hišo št. 24. Najditelja naprošam, naj jih vrne istotam.

Blaznež dečku odsekal roko

V zagrebški okolici se je v nedeljo zvečer zgodilo krvavo in razburljivo dejanje, katero je zakrivil blazni človek. Kmet Miro Crnčević se je s svojim 12-letnim sinom Franjom in gozdnim čuvajem Crnčevićem vrčal domov v vas Sopnica blizu Sesvetih. Crnčević je s sinom pasel krave, obenem pa je pregledaval, kako uspeva kultura. Med potjo domov grede so vsi trije sedli ob poti na kamen, da bi se odpodili. Naenkrat so iz bližnjega vinograda zaslišali čudne in močne krike. Kmet Crnčević se je prestrašil, ker ni vedel, kaj je to. Logar pa ga je pomiril, češ da tako kriči čuden mlad človek, ki pa drugače ni nevaren.

Medtem pa je iz vinograda prihitel mladenič, ki je kričal, in planil proti tem trem, ki so sedeli ob poti. V njegovi roki se je zasvetil samokres: »Vse tri vas bom postrelil! Mora tako biti!« Kmet in logar sta naglo pobegnila in ušla. Blaznež pa je dohitel 12-letnega fantiča, ga vrzel po tleh in ga začel z nožem zbadati. Zadal mu je 14 hudih in 70 manjših ran po vsem životu. Dečko je klical na pomoč, pa je bilo vse zaman, ker je blaznež z naglo kretjno odsekal

Najlepše žene sveta — bajno razkošje najnovejših modnih toalet — najslavnejši varijetajski in kabaretski umetniki — jazorskosti — skratka film, ki je žel triumfe po vsem svetu!
Joan BONNETT in Warner BAXTER
Pri tem filmu so razpisane krasne nagrade, ki bodo izredne. Vse vstopnice so oštevilčene — ne vrzite jih proč! Darila: krasen plašč (pariški model), damska bluz, dežnik, klobuk in čevlji. Darila so razstavljena pri trdkah Lukič, Mela, St. Vidmar, Nosan, Peko

Predavanja

Slovenski mesec. Drevi ob 8 bo drugo predavanje v okviru »slovenskega meseca«. Predaval bo g. prof. Silvo Kranjec: »Prezre skozi glavne momente slovenske zgodovine«. Vabimo, da se zanimivega prosvetnega večera udeležite v čim večjem številu. — Sempetrsko prosvetno društvo.

Sestanki

Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov sekcija Ljubljana vabi člane na sestanek, ki bo v sredo 28. septembra 1938 ob pol 21 v društvenih prostorih v Kazini II. nadstr. Na dnevnem redu je razgovor o letošnji glavni skupščini Združenja v Splitu.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Dr. Igor Tavčar

zopet redno ordinira

1 Gg. veroučiteljil Razpored šolskih spovedi je razporejen v sobi kateh. društva. Blagovolite pravočasno izpolniti!

1 Za oglednika živine na Viču in za izdajatelja živinskih potnih listov je mestni župan imenoval Škeria Ivana, kovača na Viču, Tržaška cesta št. 137, hkrati je pa razrešen dosejani oglednik Pavlič Ferdinand, gostilničar in posestnik na Tržaški cesti št. 29, ki zaradi preza-poslenosti ne more več opravljati še teh poslov.

1 Posestna sprememba. Nekdanjo Andretovo tovarno salam na Viču je kupil od tovarnarja Frana Klemence trgovec in tovarnar Fran Slamič za 650.000 din. Tovarna je sedaj v polnem obratu. Izdeluje razne mesne izdelke, mesne konzerve in konzerve iz paradižnikov, fižola in graha. Ustanovitelj te tovarne je bil Rajmund Andreto. Tovarna je prešla po njegovi smrti l. 1927. v last g. Vally Andretove, ki je nato l. 1929. tovarno prodala Franu Klemencu. Prenos lastniške pravice na novega lastnika Frana Slamiča je bil te dni izveden v zemljiški knjigi okrajnega sodišča.

1 Dvoje prometnih nesreč. Včeraj dopoldne okrog devetih so bili poklicani reševalci pred hotel »Strukek« v Kolodvorski ulici. Po Komen-skega cesti je namreč malo prej teklen neki deček, takoj za njim pa je vozil pravilno po desni strani neki kolesar. Nenadoma pa je fantek skočil na cesto in tik pred kolo, tako da se mu kolesar ni mogel izogniti in ga je podrl na tla. Deček si je pri tem zlomil levo nogo. Fraktura je precej huda, kajti fantek je bil po nogi krvav. Mali ponesrečeneec je Markun Jožek, sin Josipa, hišnika na Tyrševi cesti. Ko so ga dvignili na reševalni avtomobil, se je na vo moč branil iti v bolnišnico in

Danes ob 16., 19 in 21 uri

Film lepote in mode

Vse v blestečih naravnih barvah — izdelano po novem sistemu »plasticolor«

KINO UNION Telefon 22 21

Maribor

m Začetek šolskega leta na mariborskem bogoslovju. Gg. bogoslovci se vrnejo v zavod dne 1. oktobra do 7 zvečer. Dne 3. oktobra bo duhovna obnova, 4. oktobra začetna služba božja in vpi-sovanje; 5. oktobra začetek rednih predavanj.

m Dela na novi cesti Dravske doline — Brester-nica — Sv. Križ — Peaniška dolina se zopet nadaljuje. Trdka inž. Ferluga iz Maribora je prejšnji teden začela z gradbenimi deli ob Soberskega v smeri proti Sv. Križu. Cesto, ki je tekla dosejaj kot občinski kolovoz pod plazovitim strmim pobočjem, prelaga jo na solčno stran in gradijo v ta namen dva nova mostova. Okrajni cestni odbor ima na razpolago za letošnja dela 200.000 din. Upamo pa, da bo tudi banska uprava žrtvovala enako vsoto za to važno cesto na obmejem Kozjaku.

m Niso vsi zadovoljni. V včerajšnjem »Slovenec« smo poročali, da je v nedeljo v Mariboru bil občni zbor Društva državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru, na katerem je bilo sklenjeno, da se mariborsko društvo združi z ljubljanskim. Ta predlog je bil že nekajkrat na občnih zborih zavrnjen, sedaj pa je le dobil večino. S sklepom občnega zbora pa vsi upoko-jenci niso zadovoljni ter protestirajo zlasti proti temu, da je bil občni zbor najprej odpovedan, potem pa se je kljub temu vršil.

m Prodajalnice mesa bodo od 1. oktobra dalje ob nedeljah zaprte, zato pa ob sobotah do 19 ure odprte, da si more občinstvo preskrbeti mesne potrebščine.

m Beg od doma. 30letna duševno bolna Ivanka Majer je dne 19. t. m. pobegnila od doma. Je srednje velikosti, precej močna, oblečena v belo, lila-črtašto bluzo in modro krilo. Kdor bi o njej kaj vedel, naj obvesti o tem Franca Majerja, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna 9.

m Poročila sta se naš časnikarski tovariš g. Lazar Brajič, dopisnik belgrajske »Politike«, in zasebna urad-nica gđc. Marta Brezelnikova. Mlademu paru naše čestitke!

m Okradeni zidarji. Nepoznan vlomilec je hudo zadel zidarje, ki so zaposleni pri gradbi hiše v Belgraj-ski ulici 40. Vlomil jim je v ponedeljek zvečer v ba-rako, ki je bila zaklenjena s ključavnico, ter jim od-nesel razno zidarsko orodje, odeje, listine ter vso pra-znično obleko, katero so imeli v baraki shranjeno.

m Dve kolesi in dva plašča ukradeni. Tatovi koles so še vedno pridno pri delu. Včeraj sta bili ukra-deni dve kolesi, in sicer trgovskemu slugi Bogomiru Sosiču iz Nove vasi kolo znamke »Sleyer« ter mizar-skemu pomočniku Jožku Dajčarju iz Mlinske ulice kolo znamke »Ideal«. — Preužitkarju Juriju Terglecu na Meljski cesti 55 je odnesel tat iz nezaklenjenega stanovanja črno dolgo zimsko suknjo. Na Frankopano-vi št. 20 pa je izginila mizarju Antonu Plohu rjava suknja.

m Obiščite razstavo fotografske umetnosti. Zani-manje za fotografsko razstavo v veliki Ujinski dvorani narašča. Včeraj je bil obisk za mariborske raz-mere naravnost rekord.

m Občni zbor Fantovskega odseka II. V ponedel-jek zvečer je v prostorih dvorane na Aleksandrovi c. bil redni občni zbor Fantovskega odseka II, ki je po podanih in sprejetih poročilih dosejanih odbora izvolil nov odbor s predsednikom dr. Fr. Žebotom, podpredsednikom ravnateljem J. Lekanom, tajnikom I. Poženelom, blaginikom I. Rijavcem, načelnikom J. Smerdelom in odbornikom dr. J. Žitnikom.

Celje

c Katoliško prosvetno društvo je imelo v po-nedeljek ob 8 zvečer v Domu svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo veliko število članstva. Uvodoma je predsednik KPD g. profesor Kovačič pozdravil vse navzoče in spregovoril o uspehih KPD v Celju v teku tega poslovnega leta. Zapisnik zadnjega občnega zbora je bil odobren. Tajnik g. Kroflič je podal tajniško poročilo. KPD v Celju je imelo pozimi redne prosvetne večere, priredilo je s sodelovanjem drugih društev, pred-vestnem Celjskega okteta, Celjskega Zvona in Fan-tovskega in Dekliškega kroška akademije, prire-do pa je tudi več poučnih ekskurzij in izletov ter tudi slovenski in nemški tečaj. Ljudska knjiž-nica ima nad 2400 knjig. Največ zanimanja je za leposlovne knjige, zato je KPD letos kupilo večje število novih knjig. Knjižnica posluje vsak delav-nik do 6 zvečer, ob sobotah do 7 ter ob nedeljah od 8—10 dopoldne. Blaginjsko poročilo izkazuje v preteklem poslovnem letu 88.943 din prometa. Na prejemke odpade 20.027,75 din. Društvo je predvsem preskrbelo nove knjige. Izvoljen je bil stari odbor.

Dr. S. IVIČ zopet redno ordinira

c Mestno poglavarstvo v Celju. Predstojništvo mestne policije v Celju naznanja, da bo 4. in 5. oktobra zvečer v območju celjske mestne občine zatamnitev. Zatamnitev traja vso noč. Mestno po-glavarstvo je razpelo po vsem mestu razglase, na katere občinstvo opozarjamo, da jih strog iz-vrši. Predpisi za zasenčenje žarometov vozil ve-ljajo samo za vozila iz občine Celje. Vsi prestop-ki krsitve se bodo kaznovali z globo do 1000 din, odnosno z zaporom do 20 dni.

c Kino »Union«. Danes »Indijski nagrobni epomeniki«.

c Ljudsko vseučilišče je polagalo v ponedel-jek na svojem občnem zboru svoj obračun. Knjiž-nica ima 2800 knjig. Izvoljen je bil stari odbor s predsednikom g. svetn. Lilekom na čelu. Premo-ženje društva znaša 14.000 din.

c Preureditev prostorov za mestno policijo. Mestna občina razpisuje oddajo del za preuredi-tev pritličja in I. nadstr. levega dvorišnega trak-ta mestnega poglavarstva za mestno policijo in za dozdavno podstrešja hiše v Prešernovi ulici. Ponudbe je vložiti do 1. okt. v vložišču mestnega poglavarstva.

c V celjski bolnišnici je umrl 39-letni rudar brez stalnega bivališča iz Trbovelj, Doberšek Ka-rel. Naj v miru počiva!

c Napad iz zasede. V Breznem pri Sv. Kri-štofu je v noči med 25. in 26. napadel neznanec 25-letnega Josipa Oblaka, rudarja iz Hude jame pri Laškem. Pri pretepu ga je sunil trikrat z no-žem v prsi, da se je Oblak zgrudil nezavesten na tla. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

c Ponovno opozarjamo vse člane FO, da se udeležijo drevi ob 8 sestanka v Domu. Na sporedu je predavanje o obrambi proti plinskim napadom. Vabljeni tudi starejšinstvo in podporni člani.

Gospodarski položaj

Ljubljana, 27. sept.

Kdor čita danes dnevne liste po vsem svetu, lahko vidi, da listi točno in pravilno informirajo svet o svetovnih in drugih dogodkih. Če se pa vključimo temu širši najrazličnejši neosnovane novice, so te novice le plod fantazije, ki vedno bolj povečuje vsak najmanjši dogodek in končno pride novica do zadnjega poslušalca v popolnoma izpremenjeni obliki. Zaradi tega ni dati vere najrazličnejšim novicam, ker so te novice večinoma preračunane vržene v svet od onih, ki imajo od tega korist, nimajo pa koristi oni, ki se daje od teh novic zapeljati.

Posebno v gospodarskem življenju je potrebna hladnokrvnost, saj vidimo, kako drugod po svetu vključno dogodom v državi sami in na mejah ohranja prebivalstvo mirno kri, zavedajo se, da se

dela na ohraniti miru z vsemi silami. Voja se da sigurno preprečiti in to si žele vsi ljudje obenem z odgovornimi državniki vsega sveta. Zaradi tega tudi ne opazimo na svetovnih borzah niti ne v Franciji, niti v Nemčiji, niti v Angliji, niti v Ameriki posebnih znakov vznemirjenosti. Tečaj se v resnici nekoliko popustil, toda le zaradi tega, ker ni dosti poslov.

Posebno v naši državi ni povoda za vznemirjenje, ker vemo, kakšna je zunanja politika naše države, ki se je doslej dobro izkazala. Smernice naše zunanje politike so jasne in zavedati se moramo, da delajo naši morda najmanj faktorji za mir popolnoma hladnokrvno, kar bo sigurno pripomoglo do tega, da ne bo povoda za vznemirjenost in s tem tudi za nepremišljene in prenapetostne korake.

Številčna elika naše trgovine s Čehoslovako je naslednja:

	uvoz iz ČSR	izvoz v ČSR
milij. din v %	milij. din v %	
1936	625.8 15.35%	539.9 12.34%
1937	580.2 11.09%	493.0 7.86%
1. pol. 1938	321.8 12.16%	228.9 9.59%
avgust 1938	45.6 11.32%	14.2 5.01%
avgust 1938	52.3 12.85%	26.4 5.72%

Iz te statistike vidimo, da je sedanji delež Čehoslovake v naši zunanji trgovini precej stalen in da znatno bolj prevladuje uvoz v našo državo iz Čehoslovake kot naš izvoz tja. To povzroči tudi, da smo stalno pasivni v kliringu s Čehoslovako in po najnovejših podatkih Narodne banke je znašal čehoslovaki kliringški aktivum pri nas 171 milij. kron ali po tečaju 1.50 din za krono okoli 260 milij. din. Končno lahko ugotovimo, da je naš izvoz v Čehoslovako razmeroma majhen in da se ni povečal niti v izvozni sezoni, ki se je začela avgusta, v znatnejši meri. To pomeni, da zaradi ovir pri prevozu naš izvoz ne bo trpel dosti škode. Kar se tiče uvoza, je lažje najti nove dobavitelje kot pa nove odjemalce.

Uvoz iz Čehoslovake je obsegal v glavnem naslednje predmete (nad 1. milij. din): hmelj, glina, premog, olja, amonijev nitrat, najrazličnejše tekstilije (predvina in tkanine iz bombaža, volno itd., klobuki, lesna masa, papir, opeka, keramični in porcelanski material, eteklo in izdelki, železo in posebna jekla, stroji itd., avtomobili itd. Izvažali pa smo: koruzo, sveže češnje, konoplja, tobak, perutnino, živino, kože, les, železno rudo in druge rude, odpadke itd.

Slinavka in parkljevka v Sloveniji. Najnovejši izkaz o stanju živalskih kužnih bolezni na območju naše banovine za 10. september kaže, da je slinavka in parkljevka ostala na prejšnjem stanju. Na novo se je pojavila le v mestu Mariboru na mestni klavnic, dočim v okrajih Kamnik in Laško ni več te bolezni. Ker tudi drugi okrajji poročajo o slabljenju te bolezni, je pričakovati, da ta bolezen ne bo zavzela tolikšega obsega zaradi dobrih razkuževalnih ukrepov naših oblasti.

Nova emisija mednarodnih tovornih listov. Dne 1. oktobra 1938 bo dana v promet nova emisija tovornih listov za mednarodni tovorni brzi in navadni promet in nova emisija znamk po 10 in 15 din za plačilo takse za cestni fond.

Nova tekstilna tovarnica. V trgovinski register okroglega kot trgovskega sodišča v Mariboru je bila vpisana »Tekstilna tovarna Peca«, dr. z om. zavezo. Družabniki so večinoma Celjani, poslovođa je g. Anton Svetek iz Celja. Družba bo adaptirala prazno tovarniško poslopje na Prevaljah.

Dve novi zadrugi. V zadrugi register sta bili vpisani: »Tourex-Slovenija« Tujakoprometna gospodarska zadruga v Ljubljani (predsednik Pintar Vladimir) in Zadruga za gradnjo hiš nameštencev socialnega zavarovanja z omejenim jamstvom v Ljubljani (predsednik Setine Robert).

Konkurz je razglašen o imovini Amana Alfredda, neprot. tovarnarja pohištva v Trzinu, prvi zbor upnikov 8. oktobra, oglašiti se je do 31. oktobra, ugotovitveni narok 5. novembra 1938.

Potrjeni poravnavi: Rmene Ivan, trgovec v Ljubnem št. 8, za 40% v 12 mesečnih obrokih; Volta, dr. z. o. z., tovarna elektrotehničnega materiala, Celje, Mariborska cesta 5, za 40% v 4 trimesečnih obrokih.

Konec poravnave: Pleško Ivan, neprot. trgovec v Ljubljani, Krakovski nasip št. 4; Vidmar Josip, trgovec v Kranju; Časl Martin, avtoprevoznik v Gornjem gradu.

Likvidacija: Koča pod Kopo, r. z. z. o. z. v Slovenjem Gradu.

Znižanje glavnice. Kemična tovarna Moste, družba z o. z. s sedežem v Ljubljani znižuje

glavnico od 8 na 5 milij. din, torej za 3 milij. din. Poslovođa so: Kurt Freiherr von Salmuth, Herbert Walentschagg in dr. Jurij Glušini.

Dotok zlata v Švico. V dobi od 15. do 23. septembra se je zlati zaklad švicarske Narodne banke povečal za 1.5, devizni pa za 4.86 milij. frankov. Letočasno so se povečala tudi posojila banke, kar je imelo za posledico povečanje obtoka bankovcev za 43.86 na 1.699.6 milij. frankov. Položaj na denarnem trgu se vidi tudi v zmanjšanju naložb pri banki za 31.57 na 1.596.3 milij. frankov.

Borza

Dne 27. septembra.

Denar

Današnja curiška borza javlja le majhne izpremembe v tečajih: večina tečajev je ostala neizpremenjena.

Pri nas je v zasebnem kliringu ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 237.20—238.80, v Zagrebu na 238 blago, dočim v Belgradu ni bilo niti povpraševanja niti ponudbe.

V nemških čekih je tečaj popustil: v Ljubljani na 13.70 blago, v Zagrebu in Belgradu pa je bil zabeležen tečaj 13.70 zaključek. Nadalje je beležila marka za konec oktobra v Zagrebu 13.50—13.70.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.90—31.60, v Belgradu 31.15—31.85.

Značilno je, da promet ni znanen, kajti v Zagrebu je znašal danes 2.516.002 din, v Belgradu 5.954.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2372.66—2378.26
Berlin 100 mark.	1763.03—1776.91
Bruselj 100 belg.	752.45—757.52
Curih 100 frankov.	996.45—1003.52
London 1 funt.	211.26—213.32
Newyork 100 dolarjev.	4416.00—4452.31
Pariz 100 frankov.	118.16—119.60
Praga 100 kron.	152.43—153.54
Trst 100 lir.	233.20—236.28

Curih, 26. sept.: Belgrad 10, Pariz 11.87, London 21.23, Newyork 44.75, Milan 23.50, Amsterdam 238, Berlin 176.50, Stockholm 109.45, Oslo 106.70, Kopenhagen 94.775, Praga 15.30, Varšava 83.25, Budimpešta 87.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.37, Buenos-Aires 112, Bruselj 75.75.

Vrednostni papirji

Tečaji državnih papirjev so danes malo popustili, promet pa je bil živahnejši, ker je bilo tudi povpraševanja. V Zagrebu je bil promet slab, v Belgradu je znašal 2.432.000 din.

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 94—97, agrarni 55—60, vojna škoda promptna 445—455, begl. obveznice 85—87, dalm. agrarni 84—86, 8% Blerovo posojilo 90—92, 7% Blerovo posojilo 85—88, 7% posojilo Drž. hip. banke 95—97. Delnice: Narodna banka 7.100—7.300.

Zagreb. Državni papirji: agrarni 60 blago, vojna škoda promptna 435—438 (440), Begl. obveznice 83—84 (85), dalm. agrarni 83 blago, 4% severni agrarni 60 blago, 8% Blerovo posojilo 88 denar, 7% Blerovo posojilo 84—87 (85), 7% posojilo Drž. hipot. banke 95 den. 7% stab. posojilo 90—91 (90). — Delnice: Tov. sladkorna Bečkerek 600 blago, Osješka livarna 180—190 (180), Jadranska plova 300 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 97.50 blago (97), agrarni 58 blago, vojna škoda promptna 434.50—436 (434, 445), begl. obveznice 83—83.50 (84, 82), dalm. agrarni 82—82.50 (83, 82), 4% severni agrarni 56—58, 8% Blerovo posojilo 87.50 blago, 7% stab. posojilo 95—97.50. — Delnice: Narodna banka 7.200 blago, Priv. agrarna banka (208).

Žitni trg

Novi sad. Židovski praznik. Sombor. Židovski praznik.

Črešnjevec pri Slov. Bistrici

Se tako globoki vtisi se nam včasih iz srca izbrisejo, se tako krepke pobude kaj rade zvedenijo. Ne bodo pa pozabljeni sklepi, pri njih dobljeni, pri drugih ojačeni, na koncertu ob otvoritvi Slomškovega doma. Urice mile, prerano ste minile.

Hvala vam, elitni pevski zbori iz Slov. Bistrice, Laporja, iz Črešnjeva! Da omenimo samo trozborne pesmi »Juhe, pojdem v Skofce«, »Telovadskas«, »Zgubljen cvet«, »Nazaj v planinski raj«, je vso tokrat prevažna dvorana zopet prepričalo o nesluhni veličastnosti slovenskih pesmi. — Hvala g. govorniku! Razvijal je misli, ki pomagajo črešnjevske mladini do novih idej, do rasti in nadaljnjemu društvenemu razvoju v lastni hiši. — Hvala udeležencem!

In v tem smislu delajmo složno v slovenje-bistriškem okraju.

Žitni vse neomejene oblasti v svoji roki, kar pri njegovem značaju suroveži in brezsrčnosti vodi v nekaj orientalsko strašen krvočelnost despotizem, ki ga opazujemo v zadnjih letih. To zadnje poglavje se tudi podrobneje peča z opisovanjem »stanilizma« ne z opredelitvijo, ker ga ni mogoče opredeliti, ni strjen sistem, temveč po potrebi razmer uporabljen praktična taktika, ki si večkrat nasprotuje. Razbrana je njegova agrarna reforma ter industrializacija dežele, smisel in posledice njegove petletke ter nasprotovanje kmetov, kar vodi do kmečkih vstaj. Smisel Stalinovega vladanja vidi D. v tem: obdržati oblast za vsako ceno v svoji roki, obenem pa tudi ohraniti si življenje, ki ga vidi v nevarnosti. Od tod njegovo trebljenje nasprotnikov v stranki (trockistov), pri čemer mu pomaga njegov upravni birokratični aparat, ki še nikdar ni bil tako velik. Toda kljub takim oznakam je Dimitrijevskemu Stalin velika osebnost, ki jo gleda simpatično ter ji pripisuje velik pomen kot nujnemu vmesnemu členu med vojnim komunizmom in internacionalno revolucijo, ki je še sedaj ideal večine komunistov, ter nacionalno Rusijo, ki se že kaže v Stalinovem popuščanju ljudskim, narodnim težnjam. Tretja doba, ki bo nujno sledila Stalinovi, ne bo več izolirana pred Evropo, temveč bo v najtesnejši zvezi z njo uredila veliko narodno Rusijo, ki bo resnično velikorusko nacionalistična, ne več samo socialistična. V tej zamisli pa se Dimitrijevski približuje zamisli Rusije po evropskem fašizmu, česar sicer izrecno nikjer ne imenuje, pa je videti iz njegove simpatije do Napoleonov, ki bodo prišli po Stalinu-Roberspiere, tem topem ovnu, ki bo prebil vrata v bodočnost.

To je vsebina te zanimive, ene prvih v slovenščino prevedenih zgodovine o raski revoluciji ter o osebnosti iz nje. Toda še zanimivejša sta dodatka Dr. Preobraženskega. V prvem — peti del — komentira nazore Dimitrijevskega ter polemizira z njegovo ocenitvijo Stalina, pa tudi Lenina, obenem pa dopolni Stalinovo podobo v sedanjem času, do zadnjih dogodkov. V zadnjem delu v opombah pa so po abecednem redu zbrani vsi podatki o komunističnih osebnostih, ki nastopajo v knjigi, ter o izrazih (ustanovah) itd., ki so po-

V Zagorju ob Savi bo v nedeljo, 2. oktobra t. l.

velika

tombola

Med dobitki je tudi 20 koles, Tablica samo 2 din.

Zimski vožni red

Zimski vožni red v mednarodnem prometu se uveljavi ob polnoči od 1. na 2. oktobra, v lokalnem prometu pa ob polnoči od 2. oktobra na 3. oktober 1938. Spremembe voznega reda na naših progah so izvešene navedene že na stenskih voznih redih, poleg teh pa stopijo v veljavo dne 3. oktobra 1938 še naslednje spremembe, ki niso označene na stenskih voznih redih:

1.) Brza vlaka št. 10-9 vozita na progi Belgrad—Jesenice dnevno redno nepretrgoma še do konca meseca oktobra 1938, in sicer vozi brzi vlak št. 10 iz Belgrada zadnjikrat dne 30. oktobra in brzi vlak št. 9 z Jesenice zadnjikrat dne 31. oktobra 1938. — Nadalje vozi brzi vlak št. 10 v zimski dobi še iz Belgrada do Jesenice od 22./23. decembra 1938 do vključno dne 10./11. januarja 1939 in od 5./6. aprila do vključno 12./13. aprila 1939; brzi vlak št. 9 vozi od Jesenice do Belgrada še od 23./24. decembra 1938 do 11./12. januarja 1939 in od 6./7. aprila do 13./14. aprila 1939.

Prihodni odnosno odhodni podatki teh vlakov so na stenskih voznih redih.

2.) Potniški vlak št. 630, ki odhaja iz Zagreba glavni kolodvor ob 19.30 in je vozil do sedaj le do Brezice, je podaljšan do Rajhenburga.

3.) Prvi jutranji vlak št. 2111 vozi tudi v zimski dobi iz Rogaske Slatine v Zagreb in prav tako tudi zadnji večerni vlak št. 2126 iz Zagreba do Rogaske Slatine.

4.) Izletniški vlak št. 928/920-929 Ljubljana glavni kolodvor—Bistrica Boh. jezero vozi še do vključno 6. novembra 1938 ob nedeljah in praznikih. — Izletniški vlak št. 920-929 Ljubljana gl. kol.—Bistrica Bohinjsko jezero prične voziti dne 18. decembra 1938 in vozi ob nedeljah in praznikih do preluka. Navedeni izletniški vlaki imajo v označenih dobah na Jeseniceh zvezo v odn. iz Rateč-Planice z vlakom št. 8620-8629.

5.) Lokalni vlak št. 937, ki je do sedaj vozil le do Podnarta-Krope, je podaljšan do Kranja, kamor prispe ob 7.28.

6.) Lokalni šolarski vlak št. 928 ob delavnikih na progi Lesce—Bled—Jesenice izostane.

7.) Na progi Jesenice—Bistrica-Boh. jezero izostane potniški vlak št. 930 (odh. Jesenice ob 5.50 — vozi pa zato vlak št. 940 — odh. Jesenice ob 22.28 in prihod Bistrica-Boh. jezero ob 23.13). Ob nedeljah in praznikih, kadar vozi izletniški vlak št. 929 (glej pod točko 4) izostane na progi Jesenice—Bistrica-Boh. jezero vlak št. 919.

8.) Na progi Kranj—Tržič izostane vlak št. 8516 (odh. Kranj ob 16.10, vozi pa zato vlak št. 8516 b (odhod Kranj ob 16.10 in prihod v Tržič ob 16.39).

9.) Na progi Jesenice—Rateč-Planica izostaneta potniška vlaka št. 8632 (odh. Jesenice ob 11.45) in 8625 (odh. Rateč-Planica ob 15.21), vozita pa zato mešana vlaka št. 8636 in 8637. — Vlak št. 8636 odhaja z Jesenice ob 11.45 in vlak št. 8637 iz Rateč-Planice ob 14.28. Vlak št. 8619 in 8622 vozita le ob sobotah in dnevih pred prazniki. — Vlak št. 8619 odhaja iz Rateč-Planice ob 20 in vlak št. 8622 z Jesenice ob 22.31. — Ob nedeljah in praznikih, kadar vozi izletniški vlak št. 8620 (glej točko 4), izostane na progi Jesenice—Rateč-Planica vlak št. 8630.

10.) Na progi Ljutomer—Radgona izostaneta mešana vlaka št. 8832 (odhod Ljutomer ob 8.14) in št. 8831 (odhod Radgona ob 17.19), vozita pa zato potniška vlaka št. 8812 in 8837. Vlak št. 8812 odhaja iz Ljutomera ob 8.14 in vlak št. 8837 iz Radgone ob 17.40. — Nadalje vozita na progi Ljutomer—Gornja Radgona vlaka št. 8818 in 8819. Vlak št. 8818 odhaja iz Ljutomera ob 6.10 in vlak št. 8819 iz Gornje Radgone ob 7.01.

11.) Na progi Velenje—Dravograd-Meža izostaneta vlaka št. 9111 in 9120, ki sta do sedaj vozila le ob torkih in sredo, odnosno ob ponedeljkih in torkih.

12.) Na progi Ljubljana gl. kol.—Karlovec, Grosuplje—Kočevje, Trebnje n. D.—St. Janž n. D. in Novo mesto—Straža-Toplice je podaljšan promet izletniških vlakov št. 9221/9222, odnosno priključnih vlakov ob nedeljah in praznikih do vključno 6. novembra 1938. Zaradi tega izostanejo ob nedeljah in praznikih do vključno 6. novembra 1938 na progi Karlovac—Novo mesto vlaka št. 9213 in 9218, na progi Grosuplje—Kočevje vlaka št. 9314 in 9317, na progi Trebnje n. D.—St. Janž n. D. vlaka št. 9434 in 9435 in na progi Novo mesto—Trebnje n. D. vlak št. 9434.

Vsi prihodni odnosno odhodni podatki vseh zgoraj navedenih vlakov so na stenskih voznih redih.

Kulturni obzornik

S. Dmitrijevski: Stalin

Založila Tiskovna založba v Mariboru, strani 515. Vez. 110 din.

Lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi g. dr. N. Preobraženski ter asistent istotam Zvonko Bizjak sta prevedla na slovenski jezik zanimivo knjigo ruskega emigranta S. Dmitrijevskega o Stalinu, o največjem močnejšem in oblastnejšem današnjega sveta. Pisatelj S. Dmitrijevski je stal svoj čas v vrstah Leninovih in Stalinovih najbližjih sodelavcev, saj je bil do leta 1930 Stalinov poslanik na Švedskem, toda ko se je začela Stalinova oblast ter njegov odkriti despotizem, je z drugimi vred opustil misel na Sovjetijo ter se skrivaj zdaj nekje v emigraciji, boječ se Stalinove osvete. Še kot sovjetski poslanik je napisal dve knjigi, v katerih opisuje zgodovinski potek ruske revolucije, poleg »Stalinac« (zaključen 28. maja 1931) še »Ušodo Rusijec«, v kateri je pokazal zgodovinsko usodo Rusije na prelomu, ne da bi se oziral na morebitna osebna obračunavanja. Tudi knjiga o Stalinu ne vsebuje nikakega idejnega ali osebnega obračuna, zato je videti toliko bolj objektivna, dasi je pisana — kakor kaže poznejša analiza prevajalca Preobraženskega — precej pod vplivom evropskega fašizma, h kateremu se pisatelj nagiba.

Knjiga, kakor je izšla v Tiskovni založbi v Mariboru, sestoji iz treh delov: iz življenjepisa S. Dmitrijevskega, iz dodatnega poglavja o Stalinu N. Preobraženskega ter iz opomb, ki jih je prav tako napisal prevajalec. Življenjepis Dimitrijevskega je pisan zelo napeto, naravnost z akribijo leposlovnega pisatelja ter podaja portret Stalina od početka njegovega delovanja: izvemo, da je rojen Gruzinec na Kavkazu, da se je hotel posvetiti pravoslavnemu mašništvu, pa je bil izključen zaradi socialističnega mišljenja, toda prej je izdal še skupino svojih tovarišev, kar kaže na njegov značaj, ki je nagnjen k spletkarjenju. Pozneje je bil zaupnik socialistov, organiziral je po nalogu

stranke roparske napade na ruske denarne posiljke, stopil v zvezo z Leninom, se priključil boljševikom, bil večkrat zaprt, tudi zato, ker je posredoval Leninove govore, ki jih je pisal v Krakovu, da so jih govorili levičarski poslanci v duhu. Toda vedno in povsod je bil samo praktični revolucionar, ne teoretični ter se je povsem zanesel na Lenina. Ob prevaru, ki ga je dobil v Sibiriji, se je poslastil »Pravdec«, ter se nagibal k zmernemu kritiku Kerenskoga, dokler ga Lenin ob svojem prihodu zopet ni pritegnil k sebi. To bi bila vsebina prvih dveh poglavij: Učenje Lenina ter Pot do oblasti. Toda povem takoj, da ti dve poglavji nikakor nista samo individualistični življenjepis Stalina samega, temveč je široko podana zgodovina socialističnega gibanja v Rusiji sploh, navezana celo na idejne predhodnike. Na široki sliki prvih revolucionarjev, delovanja Lenina in njegove metode ter razpeta stranke leta 1905 v »menševike« in »boljševike«, delovanja v ruskem podzemlju in v emigraciji, od početka vojne in snovanja dume, na vsem tem ozadju se riše Stalinov obris, toda bolj očit njegovega delovanja kot pa njegova mišljenja. Saj je Stalin prav za prav ves ta čas stal zelo v ozadju ter ni predstavljal nikake pomembne osebnosti. Pravi njegov pomen se je začel šele z oktobersko revolucijo ter je raste v vojnem komunizmu, zlasti v vojni z belimi, kjer je Stalin — po Dmitrijevskem — obenem z Vorosilovom največ pripomoček k zmagi v času, ko je revoluciji grozil še poraz. Tedaj se je začel tudi usodni spor v Trockijem, z vojnimi ministrom, ki se je zavzemal za drugačno taktiko. Začetki razpora med tema dvema predstavnikoma komunističnih teženj, ki je v današnjem času rodil toliko katastrof, so podani zelo preprosto in nazorno, dasi na koncu koncev nismo na jasnem, kaj je stalinizem, kaj »trockizem«, kajti Stalin si kaj lahko privoži tudi »trockizem«, ter uničuje drugi dan to, kar je prejšnji dan smatral za svoje. Tako spremljamo Stalina skozi vse boje revolucije, njegovo kariero ter njegovo postavitev za naslednika Lenina, kar ni postal po brezpozvojni Leninovi volji, ter more resnično veljati za uzurpatorja. Zadnje poglavje govori o utrditvi njegovega položaja ter o zdru-

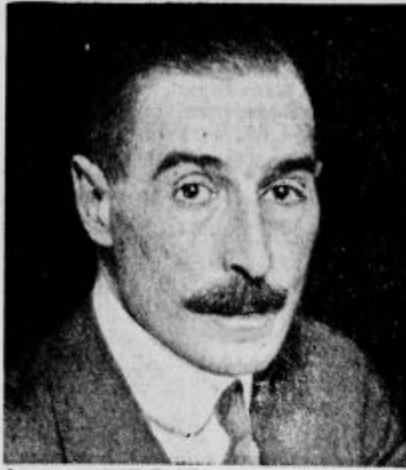
trebni pojasnil. Te obširne opombe (str. 390—514) so prava mala enciklopedija vsega najpomembnejšega, kar mora človek vedeti o poteku ruske revolucije ter o vodilnih osebah ter bodo vsakomu prišli prav. Vsa knjiga o Stalinu je torej zgodovinskega značaja, ne pa teoretičnega, in tudi ne polemizirajočega ter skuša objektivno pokazati oblikovanje velikega komunističnega imperija, pa tudi tokove v njem, ki vodijo v propad komunizma in v novo dobo, ki se šele nejasno kaže na obzorju. In prav to, da si predočimo, kaj nam je pričakovati od te veličanske slovenske države v bodočnosti, je tudi postranski namen te knjige, ki bo gotovo našla veliko bralcev.

Prevod se večinoma jasno in lepo bere. Toda mestoma se pa preveč pozna tuja skladnja, pa tudi nejasnost. Nejasna je na primer opazka o Damianu Bednem »izposloval je oporovitve od vojne dolžnosti in (dovoljenje?) pošiljanja delavcev na fronto« (111), ali »da bi jih še bolj držal v svojih rokah, se je v strankinemu aparatu ustanovil sistem volunturna za vsakomur po organih stranke — državne politične policije« (306), ali najvažnejše: »iz tega razloga predlagam tovarišem, naj razmislijo o tem, da bi preмести Stalina s tega položaja ter postavili na to mesto drugega človeka, ki se v vseh drugih ozirih odlikuje od Stalina le z eno edino prednostjo, to se pravi, da je bolj strpen, lojalen itd.« (300) ali »Sicer pa prikrivajo kot veleizdajo kaznovani »ukloni« opozicijo samo boj za oblasti« (384). Dalje raba povratnih zaimek »V Parizu tudi se« (358), »mu se tam ne godi isto« (227), »jim mogle nuditi upore« (232), »in ga prisilila se odstraniti« (372). Tudi nikalnica ni prav postavljena »Ni maral natisniti njegov zadnji članek« (373), dočim je nerodno »političnega življenja ni bilo za nikogar kote« (254). Tudi je v prevodu opaziti nekaj rusizmov — ali kaj? — »onemagovalac« (233), »razgromec« (236), »povpraševati za mojimi namerami« (231), »pokrivilstvo vzhodnim narodom« (360), »zastraniti se od splošnega teka«... Toda to je pri 500 straneh ogromnega prevoda malo, dočim je ostali prevod dober.

Chamberlainovi spremljevalci v Godesbergu

Zgodovinski dnevi v Godesbergu

Malo, lično rensko mesto Godesberg se je vrglo v praznike, ko je s svojim firerjem pričakoval angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina, ki je prinesel predloge zahodnih držav za razvozlanje češkoslovaških in drugih evropskih vprašanj. Če bi ne bil prvi angleški minister prišel v takem resem času, bi se bil moral brez

Sir Neville Henderson, angleški poslanik v Berlinu

dvoma diviti temu pravilčno lepemu kraju ob Renu. Za to potovanje si je vzel več spremstva s seboj, kakor pa ga je imel na svojem prvem poletu v Berchtesgaden. Poglavitni igralci tega zgodovinskega drugega dejanja so ostali isti, le pozorišče se je razširilo. Tu je spet sir Horace Wilson, prvi gospodarski svetovalec v londonski državni palači, ki ga Chamberlain že od nekdaj jako ceni, in pa mister William Strang, strokovnjak v evropskih zadevah in tolmač ministrskega predsednika.

Sira Wilsona zmeraj vprašajo

»Jaz bi dejal,« s tem začne sir Horace Wilson, vitki, plečati, tipični englishman, modrih, zamišljenih oči, sleherni stavek, v katerem ni niti besedice, ki bi je ne bil prej desetkrat pretehtal. Ne le da Wilson sme kaj evetovati, marveč je to dolžan storiti službeno, saj je že več let prvi gospodarski strokovnjak angleške vlade, in njegova značilna uvodna fraza je prav tako skromno kakor samozavestno mišljena. Wilson ne nosi kravate oksfordske ali cambridske šole, saj ni na nobenem teh obeh elavnih kolegijev študiral, marveč samo londonska gospodarska visoka šola

Ashton Gwatkin, ki je bil v spremstvu lorda Runcimana v Pragi

ga je videla kot najboljšega dijaka v svojih učilnicah. Začetek njegove službene življenjske poti je bil kaj čuden. Angleška vlada je imela že več let nesporazumljenja z velikimi delavskimi sindikati. Profesor gospodarske in trgovske visoke šole je dal pri izpitu v tistem letniku, kjer je bil tudi Horace Wilson, pismeno nalogo, ki naj pokaže načrt za razrešitev medznega problema ladjedelskih delavcev. Horace Wilson se je tako zagrizel v to snov, da po treh urah, ki so bile določene za izvršitev naloge, ni imel še niti besedice na čisto prepisane. Prosil je še za tri ure. Čez šest ur pa je izgotovil delo, ki je vsebavalo dovršeno opravljeno razrešitev za sindikate. To odlično delo je profesorja tako navdušilo, da ga je poslal trgovskemu ministru. Ta je nalogo prebral, se smehljaj, jo prebral še enkrat, poklical profesorja, ga vprašal po avtorju in je Wilsona koj nastavil v svojem ministertvu. Trgovski minister pa je bil takrat lord Runciman. Horace Wilson je takrat začel službovati pri vladi, ki je odlej etoril zanjo že jako važne zadeve. Njegov tedanji predlog za razrešitev mezd je tvoril podlago za kasnejši sporazum s sindikati.

Zamenjane vloge

Zanimivo, pa malo znano je, da so vprav H. Wilsona v začetku angleškega posredovanja glede na sudetske Nemce vprašali, katero pripravno osebo bi poslali kot posredovalca v Prago. On je bil, ki je s svojo običajno frazo »Jaz bi dejal...« predlagal svojega bivšega šefa, lorda Runcimana. Ta ni bil prav nič navdušen za to, pa je slednjič le sprejel to častno, a težavno nalogo. »Nikar ne mislite, da sva midva končala!«, je rekel lord, preden se je odpeljal. In se je revanžiral s tem, da je predlagal Horaca Wilsona kot spremljevalca na zgodovinski polet v Berchtesgaden.

William Strang

Chamberlainov tolmač in svetovalec v vseh vprašanjih, ki se tičejo evropskih problemov, je mr. William Strang, ki je še razmeroma mlad in živahne čudi, in je že leta 1935 spremljal angleškega ministra Edena in Simona v Berlin. Strang je izredno gibkega duha, brž vse dojame in prevaja skoraj ne da bi kaj pomislil najtežje dele važnih razgovorov drugega za drugim, še preden je stavek dokončan. Strang je kot prvi svetovalec že večkrat sodeloval v Srednji Evropi. Češkoslovaško pozna iz lastnega doživetja, ker je bil ondi že del časa zaradi študij. On je na glasu, da je nepodkupljiv strokovnjak čudovito točne logike in pravilnega pojmovanja. Res je precej trmoglav in ga kar ni moči omajati, kadar se kaj odloči. Chamberlain ga jako ceni in se rad zaneša nanj.

Strang in Ashton-Gwatkin

Dva važna svetovalca angleškega ministrskega predsednika sta stara prijatelja in oba vneta za literaturo. Ko se je Ashton-Gwatkin nedavno vračal s svojo ekspedicijo z Runcimanove misije v London, so se ti gospodje v salonu v Whitehallu pogovarjali o češkoslovaški. Ko je spregovoril Strang o skorajšnjem odhodu v Godesberg, je dejal Ashton-Gwatkin, ki dobro pozna nemško slovnico, smeje se, naj se Strang pazi pred kako »Loreley« (dekletom). Strang je odvrnil

Angleški ministrski predsednik Chamberlain v Godesbergu. Desno od njega je nemški zunanji minister von Ribbentrop, za Chamberlainom pa stoji (napol zakrit) angleški poslanik v Berlinu Henderson.

Razpoloženje Pariza

Pariz, 26. septembra. Prebivalstvo Pariza, ki ne želi vojne in elej ko prej upa, da se bo v zadnjem trenutku posrečilo najti mirno rešitev spora med Nemčijo in Češkoslovaško, se obnaša te dni, ko se vršijo intenzivne priprave za vsak primer, mirno in dostojanstveno. Vpoklicani vojni obvezniki so bodri, in na kolodvorih, kjer se zbirajo in odhajajo, se vršijo manifestacije v čast armadi. Točno število ljudi, ki so bili pozvani pod orožje z belimi manifesti — takozvani »Rap-pel immediat« — ki so bili nalepljeni na mestnih ulicah 24. septembra rano zjutraj, ni znano. To so namreč vsi oni odpušteni vojaki, ki imajo mobilizacijsko knjižico št. 2 in 3. Listi jih cenijo na 300.000. V dobro poučenih krogih pravijo, da je vseh vpoklicancev, vključivši one, ki so bili mobilizirani 5. septembra, 400 do 450 tisoč. K temu je treba prišteti še čez 400 tisoč vojakov aktivne vojske, ki so ostali oziroma so bili pozvani v Maginotovo linijo pred tedni. Torej je v Franciji za vsak primer pripravljenih 850 tisoč mož. Na ta način se je z vpoklicom od 24. septembra dopolnilo število treh vpoklicanih letnikov rezerve, ki pride najprej na vrsto pred aktivno vojsko, obenem pa število specialistov vseh razredov. Seveda je ta vpoklic napravil precej vrzelo po uradih, delavnicah in drugih javnih in zasebnih zavodih. Ti vpoklicanci pomenijo ojačenje 10 divizij, ki že stoje na meji z Nemčijo.

Sodobni Francoz je tako prvič začutil nevarnost, v katero da zdaj ni verjel resno. Kljub temu prevladuje optimizem, dasi je seveda vsak pripravljen, da se brezpogojno žrtvuje za domovino. Resnost položaja se mu ni predočila samo pa vpoklicu treh letnikov, ampak tudi po začeti prekinitvi interurbanskih telefonskih zvez 24. t. m. dopoldne, potem po rekviziciji velikih garaž, v katere so nastanili vpoklicanci, preden so ali bodo odšli na severovzhod, po ukinitvi važnih listkov za gotove vlake in po rekviziciji mnogih

zamišljeno: »Ah, Loreley! Mislim, da, žal, vsi predobro vemo, kakšnega pomena bo ta pot!«

Chamberlain v resnih trenutkih

Angleški ministrski predsednik se ni odpeljal v Godesberg, kakor se človek pelje v kak lep kraj. Prav nič ga ni mikalo videti Ren in njegove krasne bregove. Bil je bridko resen in močno ga je trlo breme odgovornosti, ki si ga je nadel na pleča. Mir sveta je bil v njegovih rokah in z njim usoda milijonov ljudi, ki so strahoma in polni najhujših skrbi zeli na ta sestanek. Nevidno pa je sedelo za zeleno mizo v Godesbergu na tisoče, milijone duhov od žrtv svetovne vojne in je prisostvovalo pogajanju.

Preden je Chamberlain odšel v Godesberg, je še govoril s svojim kraljem. Govoril mu je o hujših »koraj reši današnjega hudega in jim podeli je bil v Berchtesgaden. »Svetovni mir je najvišji blagor,« je dejal ob koncu. »Zanj je treba žrtvovati vse. V ponižnosti hočem opravljati to svoj nalog, dasi sem že star in utrujen. Toda na to mesto me je postavila Anglija in me je poklical Bog. Tu moram obstati, dokler bom smel in mogel. Vem, da nisq le v Angliji, marveč po vsem svetu vse cerkve polne ljudi, ki prosijo Boga, naj jih skoraj reši iz današnjega hudega in jim podeli boljše bodočnost. Na tej poti bom rad za vodnika; le prav majhen, prav brezpomemben posredovalec bom. Potem pa se bom smel s te najtežje poti odpraviti k počitku.«

William Strang (na desni), ko je svoj čas spremljal sira Edena

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					12				
13					14				
15					16				17
18	19	20				21	22		
23			24	25					
26			27	28	29				
30	31			32				33	
34			35	36				37	
38			39	40	41				
42	43		44		45				
46	47		48		49				
50			51	52				53	
54			55						
56			57			58			

Vodoravno: 1. vrsta lahkih čolnov, 6. divji poglavar Hunov, 11. naslov Shakespearovih tragedij, 12. beseda za jamca, 13. skrajšana beseda za toporišče, 14. grški otok v istoimenskem zalivu, 15. nereden kos lesa, 16. nekdanja rimska provinca v naših krajih, 18. tuja beseda za čistilni obrat, 23. moška oseba iz svetega pisma, 25. slovenski mladinski književnik, 26. vrh nad Bohinj-skim jezerom, 28. ženska oseba iz Finžgarjevega romana »Pod svobodnim soncem«, 30. posušeno in omlačeno žito, 32. tuja beseda za enoglasno cerkveno petje, 34. sladka snov, 36. del posteljnih potrebnih, 38. tuja beseda za prijeten vonj, 40. kraj severovzhodno od Ptuj, 42. koroški narodni buditelj (1809—1892), 44. rusko pristaniško mesto ob Črnem morju, 46. del sobnega pohištva, 48. del cveta, 50. morska žival, 51. naslov Feitenove duhovne igre, 54. starogrška boginja zmage, 55. javni uradnik, 56. visok jugoslovanski naslov, 57. otroška beseda za očeta, 58. desni pritok reke Une na Hrvaškem.

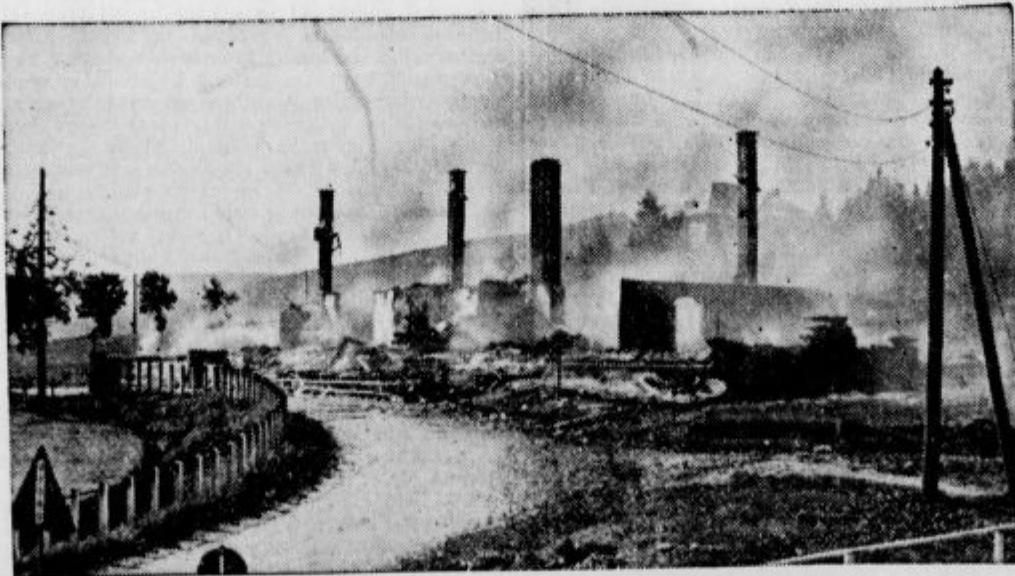
Navpično: 1. kraj pri Ribnici na Dolenjskem, 2. vrsta lagunskega otočja, 3. najvišji vrh v zahodnih Karavankah, 4. svobodno posestvo v srednjem veku, 5. mohamedanska sveta knjiga, 6. prestolno mesto Grčije, 7. sodobni indijski lirski pesnik, 8. nekdanji prebivalec Balkanskega polotoka, 9. skrajšana nemško ženska krstno ime, 10. srbsko skrajšana moško krstno ime, 15. sedanji slovenski dolgoprogaj, 17. kraj ob Soči na Goriškem, 19. mednarodni vzklk, 20. naslovna moška oseba iz Beaumarchaisove komedije, 21. prebivalec južne-evropskega polotoka, 22. ud Narodnega gledališča v Ljubljani, 24. mesto ob Adiji v severni Italiji, 25. druga beseda za geometrijsko figuro, 27. vrsta afriških nojev, 29. otok ob jugozahodni Mali Aziji, 31. italijanska denarna enota, 33. naslov Sofoklejeve tragedije, 34. prvi vladar zahodnih Slovanov, 35. slovenski zgodovinar, 36. del utrjenega prostora, 37. mesto v zahodni Romuniji, 39. tuja beseda za mornarico, 41. mesečni datum pri starih Rimljanih, 43. sodobni slovenski pisatelj in dramatik, 45. tuja beseda za izbrano družbo, 47. kraj ob Muri jugovzhodno od Radgone na Stajerskem, 49. severovzhodna pokrajina v Arabiji, 50. kratica za jugoslovanski denarni zavod, 51. ženska oseba iz svetega pisma, 52. del obraza, 53. trgovski izraz za predplačilo.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. Kos, 4. Laban, 6. Zan, 7. Omar, 9. kava, 10. Kanin, 12. vilajet, 16. Ovid, 18. oje, 19. Bono, 20. Sava, 21. lej, 23. okop, 24. Aden, 26. Vovk, 29. Taras, 30. PEN, 31. Azov, 32. finesa, 35. Sin, 37. Foča, 38. Zar, 39. Adam, 41. Egon, 44. Alabama, 47. Zala, 48. Kosovel, 49. Razor, 52. Oran, 53. Fara, 54. Bur, 55. lake, 56. lar.

Navpično: 1. Kana, 2. obok, 3. Sama, 4. lavabo, 5. Nanos, 6. Zale, 8. Riva, 9. Kijev, 11. Nives, 12. vol, 13. Jok, 14. anota, 15. topaz, 17. Dan, 22. jopič, 24. Arosa, 25. David, 27. vena, 28. Knežak, 32. Fogar, 33. salo, 34. Aras, 36. namen, 37. Fez, 40. Mal, 42. Olaf, 43. nazal, 45. Borut, 46. Avar, 50. oral, 51. Raka, 52. Ober.

»Kateri del avtomobila je najbolj nevaren?«
»Sofer.«

Razvaline češke carinarnice Grenzbuden v Krkonosih, ki so jo porušili nemški sudetski legionarji

Študij na belgrajski univerzi

Zadnje čase opažamo v akademskih vrstah vedno večje zanimanje za študiranje na prestolniški univerzi. In prav je tako. Iz izkušenj na terenu dobro vemo, da bomo Slovenci v Belgradu pomenili le toliko, kolikor bomo znali zasesti nekatera mesta v javnem in kulturnem življenju, na katera imamo ne glede na kakšne posebne razloge po zakonu pravico v enaki meri kot vsi ostali državljani. Kandidati za zasedanje teh mest so danes po večini absolventi vseh vrst fakultet univerz v državi in zato je prav, da si malo približamo ogledamo, kakšne so prilike, pod katerimi se usposablja za bodoče poklice slušatelji, posebej Slovenci, v prestolnici.

Belgrajska univerza je vprašanje za sebe. Danes študira na njej 60—70 Slovencev. Prej včasih jih je bilo mnogo manj, zadnje čase pa to število naglo raste, tako da jih bo v bodočem semestru že nad 100. V primeri z ostalimi slušatelji, ki so Srbi, Hrvati, Črnogorci, Dalmatinci, Makedonci in Vojvodinci, Čehi, Poljaki, Bolgari, Nemci, Amerikanci (emigranti), Grki, Romuni, Turki in Židje, in ki jih je redno vpisanih na vseh fakultetah skupno 9000—10.000, pomenjamo Slovenci zrnice, ki število ne bodo mogli priti do posebnega izraza; pred izpitnimi komisijami in v družabno-kulturnih organizacijah pa kvalitetnemu delu čudež se slišimo vprašanja posameznikov: Vi ste Slovenci? Vse akademske mladine, študirajoče in one, ki jim je biti študent njihov prijatelj, ki ima Belgrad po statističnih podatkih okrog 15.000. Zanimivo bi bilo pregledati to maso, ki poleg javnega mnenja lahko da v danem trenutku obilo dela, kakšno je razmerje sil v pogledu kulturno-svetovno nazorne opredelitve. Mogoče bi se človek ne malo začudil.

Univerza sama razpolaga s precejšnjimi sredstvi in dovoljnimi prostori, tako da je v tem pogledu študij precej vzoren. Vsaka fakulteta ima svojo stavbo, nekatere se zidajo nove, za druge pa se pripravljajo načrti. Fakultete so raztresene po vsem mestu, tako da o kakšni akademski četrtici ne moremo govoriti. Mogoče ima tudi to včasih dobre strani. Skoraj na vseh fakultetah je uveden francoski tako zvani »predmetni sistem« študija, ki je po dolgi polemiki s starim »grupnim« vendarle zmagal in bo razširjen, v kolikor še ni, v kratkem na vse univerze v državi. Zlasti se omenja kot njegova prednost temeljitost študija. Študij traja 4 ali 5 let, ne vseživljenjski študij, kot doktorandov, ki traja še 3 semestre po diplomu. Profesorji so dobri in so nekateri prave kapacitete evropskega in svetovnega slovesa. Izpiti so strogi, možnost vpisovanja semestra brez opravljenih izpitov je regulirana s posameznimi uredbami.

Drugi važni sestavni del študija v Belgradu je pa materialnega značaja. Ta je nekoliko manj svetel. Predvsem predstavljajo težek problem za akademika visoke cene stanovanj, precej draga hrana in maloštevilne denarne podpore in štipendije. Dobiti primerno stanovanje je prva težkoba. Postelja v navadni turški čumnati 200—250 din. Malo bolj zračna 300—350 din; soba z eno posteljo 500—600 din, lepa sončna soba z minimalnim komfortom tudi 700—900 din. To je samo stanovanje brez zajtrka, brez perila in še obratno mora imeti človek svojo. Najlepše, najudobnejše in razmeroma še najcenejše stanujejo akademiki v Akademskem domu kralja Aleksandra, kjer plačujejo za celotno oskrbo po višini neposrednega davka 450, 600, 750 din mesečno, torej toliko, kot se plača privatno samo za stanovanje. Seve, v dom se sprejemajo le najboljši, najrevnejši in najmarljiviji dijaki in je numerus clausus 476 do 480 stanovalcev. Za akademikarke obstoji Dom kraljice Marije, ki pa razpolaga s mnogo manjšim številom mest. Hrana se dobi v predplačilu po raznih kuhinjah za 250—420 din mesečno.

Najbolj neznano je vprašanje štipendij in denarnih podpor. Podpore dajejo državne ustanove, kakor: Senat kr. Jugoslavije, Narodna skupščina, posamezna resorna ministrstva (ministrstvo vojske, prosvetno, socialno, poljedelsko itd.) in univerza ter privatne zadružbe in ustanove posameznikov. Senat daje najrevnejšim mesečne podpore v znesku 150, 200 in tudi 300 din; skupščina mesečne podpore 100, 200, 250 din. Ministrstvo vojske razpisuje vsako leto določeno število drž. štipendij po 1000 din mesečno za vojaške medicince in veterinarje. Ministrstvo poljedelstva mesečne podpore agronomom in šumarjem. Univerza podpira revne slušatelje preko raznih menz. Lepe so štipendije raznih privatnih fizičnih in pravnih oseb. Podpore so teoretično dostopne pod danimi pogoji vsem slušateljem belgrajske univerze.

Pri vpisu se plača 25 din, kolek na prijavo 30 din, zdravstveni fond 25 din (ali 50, po davku). Podporno združenje (obvezno) in šolnina. Izpiti so v junijem, oktobrem, februarjem in marčnem izpitnem roku.

Slovenci akademiki se zbirajo v »Klubu slov. kat. akademikov v Belgradu«, ki je reprezentativno akademsko društvo v prestolnici. Do sedaj so se še ponesrečili vsi poskusi ustanovitve Slovenskega akademsko društva na univerzi, kar pa je nujna posledica avsejestrnih belgrajskih razmer. Številnim tovarišem akademikom, zlasti pa abiturientom, ki se obračajo na naš klub za in-

formacije glede študija na belgrajski univerzi, bi poleg odgovorov, ki smo jih že dali v njihovem lastnem interesu ob odločitvi, ali naj študirajo v Ljubljani ali Belgradu, sledeče:

1. Ne hodimo brez posebnega razloga študirati v Belgrad, če imamo isto fakulteto v Ljubljani (pravo, filozofija itd.). Zakaj, mi vsi se borimo za čimprejšnjo izpolnitev slovenske univerze v Ljubljani, kar bomo pa dosegli tem prej, čim večje bo število njenih slušateljev. Tako bomo študirali v Belgradu: medicino od tretjega leta naprej (odlična!), agronomijo, komercialno itd.

2. Ne poidimo v Belgrad prej, dokler nismo na papirju napravili kalkulacije, ali bomo lahko shajali ali ne s sredstvi, odnosno dokler si ne poiščemo zanesljivih virov. Neredki so tragični primeri, ko so beda, pomanjkanje in siromaštvo pripeljali naše akademike v pogubna marksistična gnezda in ob prvi priliki v glavnico.

3. Vprašajte za vse eventualne informacije na: Klub slov. kat. akademikov Belgradu, Jovana Ristića ulica 34, kjer vam bomo odgovorili pisмено, takoj po prihodu pa se oglasite osebno. Bombek Jože.

Jeseniški jadralni letalci lepo napredujejo

Jesenice, 26. septembra. Mladi Jeseniški Aeroklub se prav hitro razvija. V svoji sredi ima agilne delavce in pilote. V poletju je Aeroklub priredil prvi letalski dan na Gorenjskem. Ta dan je najlepše uspel. Jeseniški jadralci so sami izdelali brez vsakega podpora dve jadralni letali, sedaj so na tem, da nabavijo že tretje letalo. Njihovo letalo je vzbudilo na ljubljanskem velesojmu pozornost vseh obiskovalcev in to tudi upravičeno, ker je to res mojstrsko delo. Prav tako so jeseniški modelisti dosegli lepe

uspehe. Kako resno so Jeseničani vzeli stvar v roke, kaže to, da se j v tem kratkem roku izvečalo že 12 jadralcev, ki so vsi napravili izpit na Blokah in sicer eden C-izpit, dva B-izpit, vsi ostali pa A-izpit. Jeseničani pa se pripravljajo dalje in bo v nekaj letih tu kader jadralcev in pilotov. Ne bo več dolgo, ko bo nad Jesenicami zaropotalo lastno motorno letalo in ko bo jadralni šport na Jesenicah prednjačil pred vsemi kraji v državi. Do sedaj šteje klub že 240 članov.

Tatovi kradejo kar na debelo

Ljubljana, 27. septembra. Na policijo prihajajo najrazličnejši ljudje skoraj vsak dan nagnan, da so jim bili po krađeni različni predmeti. Tako je bilo na primer v noči na 6. september ukradeno iz izložbenega okna zlatarja Bizjaka Borisa v Pražakovi ulici več parov zlatih uhanov, ena zlata zapestnica, ovratna verižica s križcem, 7 zlatih prstanov in 5 damskih zapestnih ur, med katerimi je bila tudi ena zlata. Skupna vrednost vsega pokradenega blaga znaša 3920 din. — Knjičicu Slavku v Dravljah pa so neznani zlikovci odnesli med 20. in 22. septembrom ameriški kožuh v vrednosti 2000 din. Nekemu akademiku pa je bila v vlaku ukradena rjava usnjata aktovka s foto-aparatom, svilen moško srajec in zelenkastim puloverjem v vrednosti 730 din. — Dvema moškima v Rakovski ulici pa je neznani tat odnesel temnorjavo moško obleko, ki je bila skoraj nova, in rjavo denarnico z vsebino 90 din. Prav tako je bilo več kosov obleke ukradene 17. septembra v Vošnjakovi ulici. Na Vodnikovem trgu pa je nekdo sunil neki ženski črno usnjato torbico v 250 din. — V istih dneh je zmanjkalo več denarja tudi iz neke spalnice v Tomačevem in iz umivalnice Delavskega doma na Bleiweisovi cesti.

Posebno delavni pa so tatovi na kolesa. Zadnja dva policijska dnevnika imata kar 7 nagnanih o tatvinah koles. Skupna škoda vsega tega blaga presega 17.000 din.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Trije mladoletni bratci veliki vlomilci

Maribor, 27. septembra. Nemške obmejne oblasti so sredi mariborski obmejni policiji pripeljale tri mladoletne fantine — brate Ivana, Vladimira in Stefana. Ivan ima 14, Vladimir 13, a Stefan 12 let.

Leta 1926 se je njihov oče preselil iz Binjave na Poljskem s svojo družino v Banjaluko, kjer je dobil zaposlitev na neki tamošnji žagi. V

25 letna pravda za avstralske milijone

Pred kakimi 100 leti je bil v Zemunu ugleđen trgavec Franc Šmid, doma iz Olomuca na Moravskem. Bil je nezakonski sin vdove Zofije Šmid in mladega Baje Höniga. Hönig je kmalu nato odšel v Avstralijo, kjer je kopal zlato. Čez 12 let se je kot bogat človek vrnil v Evropo, kupil v Sremsu hišo in posestvo svojemu nezakonskemu sinu ter njegovi materi, nakar se je vrnil v Avstralijo. Tamkaj je začel na debelo tržiti z bombažem ter je umrl kot lastnik velikanskih bombaževih plantaž. Zapustil je oporoko, da vse svoje premoženje zapušta svojemu nezakonskemu sinu in njegovim potomcem.

Med temi je tudi pravnik Baje Höniga Teodor Šmid, ki je sedaj podjetnik v Banatskem Bretovcu. Ta se že več kot 24 let trudi, da bi dobil dediščino svojega nezakonskega pračeta. Pisaril je v London, odkoder pa ni dobil odgovora, nazadnje se je obrnil na mednarodno razsodišče, ki je rešil ta mednarodni spor. Njegov oče je bil že takoj po svetovni vojni klican na občno, kjer so mu sporčili, da je prišel prepis oporoke iz Avstralije in da ima on pravico dobiti velikansko bogastvo, vredna kakih 10 milijonov zlatih goldinarjev. Oče in za njim sin eta pa morala predložiti angleškemu oblastem listine, ki naj bi dokazale, da sta res naslednika rajnega Höniga. Teodor Šmid je res, čeprav e težavo nazadnje dobil vse potrebne listine. Potem se je zadel vlekla skoraj 20 let po raznih uradih, dokler se listine niso izgubile. Akti pa so tako narasli, da so tehtali več kot 100 kg.

Sedaj so angleške oblasti Šmidu sporočile, da mu izplačajo 10.000 funtov šterlingov, če jim pred-

loži potrebne listine. S pomočjo najetih strokovnjakov se je Šmidu sedaj posrečilo dobiti tri četrtine potrebnih listin ter jih poslati v Haag. Četrtno pa bo menda še dobil. Izjavlja pa, da hoče vso dediščino in da ni zadovoljen le z 10.000 funti. 10.000 funtov pa je vendarle nad 2 milijona dinarjev našega denarja.

Automobilist povozil motorista

Ptuj, 26. septembra. V nedeljo, 25. t. m., ob 5 popoldne se je peljal skozi Ptuj po Ormoški cesti na motornem kolesu Franc Znidarič od Sv. Marjete niže Ptuja. Imenovani je uslužben kot šofer pri nekem veletrgovcu pri Brežicah in je šel domov na kratek dopust z gospodarskim motorjem.

Na Ormoški cesti se je za njim pripeljal na svojem pred kratkim kupljenem avtomobilu gosp. Jožef Horvat, gostilničar od Sv. Marjete niže Ptuja. Hoteč menda Znidariča prehiteti, je z avtom zadel v njegovo motorno kolo, ga vrgel pod avto in ga porival po cesti kakih 10 m, dokler se avto ni ustavil. Znidarič ima potrito motorno kolo in strgano in okrvavljeno obleko. Sreča v nesreči, da Znidarič sam ni dobil nobenih težjih poškodb po telesu. Kdo je kriv nesreče, so ho še iskalo. Znidarič trdi, da je vozil pravilno po desni strani, če je to res, je vsekakor kriv avtomobilist.

Pod vlak se je vrgla

Ljubljana, 27. septembra. Ko je strojevodja vlaka 617, ki odhaja ob osmih iz Ljubljane proti Zidanemu mostu, privozil proti postaji D. M. v Polju, je pri kilometru 559 zagledal, da leži na tračnicah neka ženska. Takoj mu je bilo jasno, da hoče narediti samomor, zaradi tega je strojevodja z vso silo zavrl vlak, da bi ga ustavil in preprečil dekletov načrt. Vendar pa zaradi precejšnje hitrosti vlaka ni bilo mogoče pravočasno zadržati in lokomotiva je naslednji trenutek prerezala na progi ležečo žensko na dvoje in ji poleg tega odtrgala tudi levo roko.

O groznem dejanju so bili takoj obveščeni orožniki v Vevčah, ki so kmalu prišli na kraj tragedije in ugotovili dejanski stan. Iz pisma, ki so jih našli pri samomoriški, je bilo takoj jasno, da gre za samomor. Prvo pismo je bilo naslovljeno na mater pokojnice, drugo pa na nekoga Boža Ljubičiča. Pri njej niso našli sicer nobenih drugih dokumentov. V žepu je imela le še neko že odprto pismo in neki račun. S pomočjo tega pisma so potem po poizvedovanju ugotovili njeno istovetnost. Samomoriška je mlada tovarniška delavka Metka Gorjanc, doma iz Gorenje Save pri Kranju. Kaj je ženska delala gualo v tako žalostno smrt, ni še znano.

Dva problema:

prhut izpadanje las

Ena rešitev:

Silvikrin

Lotion Silvikrin. Za delotvorno vsakda-

nje negovanje las; polepšava lase, prepreči izpadanje las ter ohrani kožo glave zdravo in brez prhuta. To je edina voda za lase, ki vsebuje prirodno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin. Ta koncentrirana narav-

na hrana za lase uporablja se proti trdovratnemu prhutu, v resnih slučajih izpadanja las, pri oslabilih lasnih koreninah, pri obolelih mestih in kadar preti plešavost.

Shampoo Silvikrin. Blago sredstvo za

pranje las, za snaženje in zaščito lasišča in las. Njegova obilna pena vsebuje naravno hrano za lase Neo-Silvikrin in deluje kot balzam na tkivo lasišča.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Y-406-H

voljili s pripovedovanjem fantečev. Pogledali so v policijske liste in zagledali, da zasleduje omenjene tri bratce Fariene policijska uprava v Banjaluki. Septembra meseca so izvršili v Banjaluki velik vrom ter so bili aretirani v noči 17. septembra, a so pobegnili iz policijskih zaporov. V policijskem listu so vsi trije zapisani kot zelo nevarni vlomilci. Kljub svojim mladim letom pa v Mariboru taje vsako krivdo. Mariborska policija jih bo poslala v Banjaluko,

Sport Dirke na Grad

Vodstvu dirke Mo-to-Hermesa so oblastva zagotovila vso svojo podporo. Tudi se bodo oblastva po zastopstvih v celoti udeležila prireditve motociklistov.

Po obisku v posameznih klubskih prostorih in posameznih funkcijarnih sklepajo se more pričakovati, da bo udeležba dirkačev prekosila vse dosedanje grajske prireditve, kakor tudi, da bo borba med posameznimi klubi in dirkači srdita.

Prireditve bo nudila občinstvu, katerega vabimo, da se je čim številneje udeleži, odpo-

čitek sedanje napetosti v duhovnem razpoloženju in uganjanju, in pričakuje se, da bo na Gradu mrgolelo gledalcev.

Opozarjamo pa že sedaj, da se bo vodstvo dirke, ki garantira, da bodo vse tehnične izvedbe na vrhuncu, držalo strogo cestno-policijskega reda, kakor tudi točne izvedbe programa. Nadalje prosimo, da se upošteva propagandni značaj danes tako važnega motociklizma, kar vse, če hoče organizacija delati intenzivno, je združeno s stroški, zaradi česar prosimo, da se občinstvo odzove tudi spontano, sicer samo na sebi upravičeni zahtevi, na plačilo vstopnine.

Po športnem svetu

Nov jugoslovanski rekord v metu kladiva je postavil inž. Stepišnik preteklo nedeljo na mitingu Slavije v Varaždinu. Vrgel ga je 50,24 m daleč, kar je skoraj za 1 m več od dosedanjega rekorda.

Termini za svetovna drsalna prvenstva so že določeni. Mednarodna drsalna zveza jih je namreč definitivno določila in so videti takle: Hitrostno drsanje 4. in 5. februarja v Rigu; evropsko prvenstvo za moške; 18. in 19. februarja v Helsinkih; svetovno prvenstvo za moške. Svetovno prvenstvo za ženske; umetno drsanje: 6. februarja v Zakopanah; evropsko prvenstvo za pare; 11. in 12. februarja v Pragi; svetovno prvenstvo za ženske; 18. in 19. februarja v Budimpešti; svetovno prvenstvo za moške; 18. in 19. februarja v Budimpešti; svetovno prvenstvo za pare; 23. in 24. februarja v Londonu; evropsko prvenstvo za ženske; 27. in 28. februarja v Davisu; evropsko prvenstvo za moške.

Sonja Henie je zopet v Ameriki. Sonja Henie se je po dolgem bivanju v Evropi zopet odpravila v Ameriko. Nastopala bo zopet pri filmu v Hollywoodu in b v svojem baletu na ledu za pet obiskovala razna mesta onstran oceana. Program za bivšo olimpijsko in svetovno prvakinjo v drsalni umetnosti je že napravljen. Imela bo zopet dosti dela in s tem v zvezi bo zopet mnogo denarja zaslužila, več kakor katerokoli dekle na svetu. V Newyorku ravno sedaj vrtijo njen zadnji film. Njen naslednji film pa ne bo več tako »amerikanski«, ampak bolj »norveški«. In tudi pri tem filmu bo igrala važno vlogo revija na ledu, na kar se Sonja zelo dobro razume.

Finska telovadna zveza, ki se temeljito pripravlja za prihodnjo olimpiado, je sedaj objavila svoj tekmovalni program z drugimi državami. 18. novembra se pomeri v Helsinkih z Nemčijo, 3. in 4. decembra pa z Norveško v Oslo. Prihodnje leto pa nastopijo Fini v Nemčiji proti nemški reprezentanci, nato pa odpotujejo takoj v Italijo, kjer bodo pomerili svoje sposobnosti z najboljšimi italijanskimi telovadci.

FIS-ine tekme v Zakopanah. Za smučarske tekme v Zakopanah, ki bodo od 10. do 19. februarja 1939 in katere prireja mednarodna smučarska zveza, so že dospela nekatere prijave. Tako so prijavili Francozi in Švicarji po 25, Italijani 20, Norvežani 17 in Švedi 8 zastopnikov. Tudi iz drugih držav se pričakuje velika udeležba, zlasti iz Nemčije, Belgije, Finske, Jugoslavije, Češkoslovaške, Japonske, Amerike, Kanade, Madžarske, Anglije, Romunije, Letonske, Turčije in Bolgarije. To srečanje bo prav za prav predstavljalo neoficielne svetovne smučarske tekme.

Znana arlberska smučarska šola pri Svetem Antonu v bivši Avstriji, ki jo je ustanovil in vodil dolgo vrsto let Hannes Schneider, je do-

bila novo vodstvo. Hannes Schneider pa bo menda postal ravnatelj smučarske šole v Garmisch-Partenkirchenu.

RUSIJA SE MENDA TUDI UDELEŽI OLIMPIADE V HELSINKI

V Stockholmu, kjer je sedež mednarodne lahkootletске zveze, se širijo vesti, da je Rusija prosila za sprejem in mednarodno lahkootletsko zvezo. Če se bo njihovi prošnji ugodilo, potem se bodo leta 1940. v Helsinkih tudi ruski atleti udeležili olimpiade.

Razpis

ZSK Hermes Moto-sekelja, Ljubljana, priredi dne 2. oktobra t. l. na ljubljanskem gradu spominsko svečanost »Seunignu memorijal«, združeno z dirko. Prireditve se bo vršila po pravilniku FICM ter pravilniku Zveze MK in Im. Sp. Reg. Značaj dirkalne proge je gorski, za vožnjo poedinili solo tekmovalcev na dolžini 840 m. Pravico tekmovalstva imajo vsi verificirani dirkači prijavljeni klubov v sledečih kategorijah: Ljudski motorji do 100 cm; turni motorji do 350 cm; športni motorji do 250 cm; športni motorji do 350 cm; športni motorji do 500 cm; turni motorji do 1000 cm; športni motorji do 1000 cm.

Prijave sprejema pisarna načelnika Moto Hermes dr. Campe, Ljubljana, Aleksandrova c. 26 do 29. septembra. Prijavna taksa 20 din, ki se tekmovalce po startu vrne. Za poznejše prijave se taksa ne vrne. Vse vrste nagrad bodo objavljene v programu pred pričetkom dirke. Vsak tekmovalce se mora za primer vseh vrst neugodnih razmer, da prireditelja v nobenem primeru ne zadene krivda zaradi kakršnekoli in komurkoli povzročne škode. Tekmovalci v kategoriji, v kateri ne startata vsaj dva vozača, se priključijo prvi višji kategoriji. Vrstni red startanja odloča starter. Vsak voznik bo označen s številko. Starta se v 1 minutnem razdobju, oz. po odredbi starterja. Pregled vozil bo takoj po treningu 2. oktobra ob 11 na cilju; nato se morajo vsi tekmovalci udeležiti spominske svečanosti padlemu tovarišu Stanetu Seunignu na pokopališču. Športna komisija bo po dirki še pol ure na cilju, pozneje zvečer v restavraciji pri »Sestici«. Trening bo v soboto 1. oktobra od 15 do 18 in 2. oktobra od 10 do 12. Moto Hermes sme v primeru slabega vremena prireditve preložiti na 16. oktobra. Športna komisija: gg. Birimisa N. in inž. Karel Jax. — Moto Hermes, Ljubljana. Vodstvo dirke na Grad 1938.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Po uspešno končani sezoni 1937-38 je sabljaska sekcija SK Ilirije priredila razstavo svojih letos pribojenih nagrad obnemem z zanimivimi fotografijami, ki prikazujejo napete momente iz bojev. Razstava bo trajala pri tvrdki Suttner na Aleksandrovi cesti do 27. t. m. Letotam je na razpolago prijavna pola, kamor naj se vpišejo zainteresirani za začetniški tečaj, ki se bo letos vršil v floru za dame in gospode. K vpisu so vabljeni tudi bivši člani sekcije, ki so sabljanje predčasno opustili, kajti poleg začetniškega bo, kakor vsako leto, tudi nadaljevalni tečaj. Ostale podrobnosti bodo bo končani razstavi objavljene pravočasno.

Plavalna sekcija SK Ilirije. Sestanek vsega članstva, narazstava in novicae bo danes, v sredo, ob 18 v klubskem tajnistvu nad kavarno. Evropski zaradi ureditve treninga in članarine; vsak naj prinese s seboj klubsko izkaznico.

1. jugoslov. splošna plavalna šola. Urnik za tečaj v zimskem kopališču SK Ilirije je: tečaj za tekmovalce: moški od 14 do 16, dekleta od 17,30 do 19; ročevalni tečaj od 16 do 17,30. V tečaj za tekmovalce sprejema trener v kopališču, prijavnine ni.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 28. septembra: 12 Pisan drobiž (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Sramel (škrjanček) — 14 Napovedi — 14.40 Koncert na wurlitskih orglah (plošče) — 15.40 Mladinska ura: Po novem zemljevidu Evrope II. (g. dr. Valter Bohinec) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: 10-letnica kmetijskega združenstva (Vojla Djordjević) — 19.50 Iz naravnost (g. prof. Fr. Pengov) — 20 Koncert pevskega zbora Glasbene Matice — 20.45 Solistične točke: Sakofon in ksilofon (plošče) — 21.15 Citraški dueti: g. Vilko Skok in Ivan Kosi — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Znanstveni orkestri (plošče).

Četrtek, 29. septembra: 12 Razni zbori pojo (pl.) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega ork. — 14 Napovedi — 18 Dvofak: Slovanski plesi (česka filharmonija dirig. Václav Talich, plošče) — 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Sbi med ustanovitelj prvega hrvaškega gledališča (dr. Ivan Novosil) — 19.50 10 minut zabave — 20 Violinski koncert g. prof. Karla Rupla — 20.40 Koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Duet klavirja in harmonija.

Dragi programi

Sreda, 28. septembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 22.15 Vokalni koncert — Zagreb: 20.30 Za ples — S. Lj.: 22.15 Pester koncert, 22.45 Lahka glasba — Praga: 20.25 Zbor in orkester — Budimpešta: 21.20 Koncert opernega orkestra, 23.10 Cigan — Dunaj: 20.10 Vojška godba, 22.30 Zabavni koncert — Milan: 21.10 Platinjski koncert — Rim: 21 Neapeljske pesmi, 21.50 Venerni koncert — Paris: 20 Lahka glasba.

Prvi in največji mariborski klavirski salon
M. Bäuerle, Maribor, Gosposka ul. 56
priredi oktoberski teden.

Val v oktobru najeti klavirji preidejo v last najemnika če doseže najemnina višino nakupne cene.
Pri nakupu 10% popusta.

Razpis

Občina Sv. Štefan, okraj Šmarje pri Jelšah, razpisuje pragmatično mesto

obč. tajnika-pripravnika

Šolska izobrazba: dovršeni 4. razredi srednje ali nje enake šole.

Prednost imajo organisti.

Prošnje s potrebnimi dokumenti po členu 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih je vložiti v roku 15 dni pri občini Sv. Štefan.

Občina Sv. Štefan,
dne 25. septembra 1938.

Končič Ahačič:

Bumček in Bunkica

Blizal se je sveti Miklavž. Vse dni sta Vladko in Metka sedela ob oknu in pisala pisemca: »Sveti Miklavž! Prinesi mi orehov in torte in igrač vse sorte! Pa tudi cukrčka za medvedka. — Vladko in Metka. « In tako sta bila pridna vse dni tega tedna, da bi postala darov vredna, in da bi ju parkelj v črno knjigo ne zapisal, kajti potem bi se otrok vse leto le kisal. Ko pa je na Miklavžev večer stopil v sobo sv. Miklavž in angeli in — hej, je Bumček kar poskočil in svoji medvedji pameti! Saj to je medved-štrik! Holadri, le zakaj se parkeljna Vladko boji, in zakaj Metka? Hej, to je nekaj za medvedka. Kaj je tisti večer napisal in narisal na papir, lahko vidite iz te strani, ki je zdaj v njegovi beležnici več ni:

»Hej, Bumček, ali si neumen, ali si preveč pogumen, da za grm odletiš, kjer zajčka dobiš,« se mu je zasmejal premrli zajček in mu povedal še to: »Bunkica mala te je v gozdu iskala, Bumček pa seveda samo piše in riše in mu nič ni, če ga sestra išče! Bumčka, ki ga je srce bolelo za svojo sestrico, prime zajčka za ušesa in ga od jeze stresa, potem pa zajčka in prosi zajčka dolgouhca, naj ga popelje v tisti gozdič, kjer bo zopet prost kot ptič. Toda Vladko in Metka sta ga še pravčasno ujela. Bumček pa je sklenil pri sebi: »Zdaj mi je tega dosti, ob prvi priliki jo uberem proti hosti.«

Ise von Stach:

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe.
Poslovenil Fr. Omerza.

»Giorgio,« ga je prekinil prior, »ne boš mi povedal, da ni Benjamin v luterskem mestu odprl ust, da ga je krivoverstvo napadlo, preden je položil vredno izpričevalo svoje vere.«

»Tako,« mrmra Giorgio, »kdor povzroči nesrečo, živi v radosti in norosti; kdor pa to pove, je vrh tega lažnik.«

»Potlač!« pravi prior; »brat, ne daj se žaliti z mojimi dvomi! Prepričan sem, da mi poročlaš, kar ti je ostalo v spominu. Pozabil pa menda nisi, kako je med večerjo Benjamin jasno in razločno odgovoril Margareti na njeno zmožo; kako je moliti pomoči tvoje spanje s tem, da je glasno klical božjega Zveličarja, naj ne pusti, da se posuši ud njegovega telesa.«

»Da, resnično, gospod, moj spomin potrebuje vašega opomina,« se norčuje Giorgio; »spanje mi je res v tisti noči nekaj zelo motilo, pa ne glasno klicanje, ampak lahko zdihovalanje, ki si ga seveda takrat kot nevedšč človek nisem mogel razlagati, zdaj ga pa brez težave spoznam kot zdihovalanje zaljubljenca.«

»Nehaj, Giorgio!« brani prior. »Naj ti verjamem, da so mesta, v katerih divja odpad kot kuga, da zadene nedolžnega kot kuga zdravega, toda prepričan me ne moreš, da je Benjamin zaradi dekleta — Giorgio, nedolžno zgodovino mnogih krivovercev. Razkolniki imajo nauke, ki svetijo kot žarki monstevne in morejo marsikateremu zvestemu prodrati v srce, da zabreza skoraj nevede iz lilijskega vrta cerkve v puščavo in nečistost. Razumi, Giorgio! Najprej se to meni zdi, pride novi nauk in pozneje ljubezen.«

»Če ima pa novi nauk ljubkega in plavalnega zagovornika,« odvrne Giorgio, »naj razsodi

Jesenice

Poročili so se tov. uradnik inž. Bräufach Roman in gđc. Bogatajeva iz Jesenic. Dalje tov. uradnik dipl. tehnik Stegu Milan in gđc. Amalija Ramšak iz Celja. — Mladima paroma srečna življenjsko pot.

Spomenik padlim vojakom v Dovjem so podrl. Spomenik je baje predstavljal vojaka v preveč avstrijski uniformi, kakor pravijo — in so zato nekateri že dalje časa ugovarjali.

Trbovlje

O Ameriki in tamkajšnjih Slovincih bo na današnjem (v sredo) prosvetnem večeru v Društvenem domu ob 7 zvečer predaval g. Vital Vodusek, ki je zadnji dve leti preživel sam v Ameriki, jo prepotoval in obiskoval naše rojake, tudi s Trboveljani je prišel skupaj. Vsi, posebno pa še člani, ste vabljeni!

Tombola v prid društev v Društvenem domu bo 16. oktobra. Poleg drugih dobitev bo 20 velikih tombol. Tablice so po 2 din.

Kino Društveni dom bo predvajal prihodnjo nedeljo veselo opereto »Moj sin minister«.

Hajdina pri Ptuj

Mladinski nastop na Hajdini pri Ptuj. Fantovski odsek ptujski je priredil s pomočjo deklinskih krožkov in fantovskih odsekov ptujskega okrožja mladinski nastop združen z javno telovadbo v nedeljo dne 25. septembra t. l. na Hajdini. Pri telovadnem nastopu popoldne po večernicah je bilo navzočih mnogo ljudi.

Vransko

Nove orgle je dobila farna cerkev na Vranekem. Izdelala jih je mariborska tvrdka Brandl ter imajo 15 registrov. Preteklo nedeljo je bila slovesna blagoslovitev, katero je izvršil g. stolni dekan dr. Cukala Franc. Kolavdacijski orgel pa je izvršil g. stolni dekan ljubljanski dr. Kimovec, ki je pri popoldanskem opravi župljanom razložil v lepi poljudni obliki sestavo tega glasbila. Skupni stroški za nove orgle znašajo okrog 70.000 din.

Delo pri novem društvenem domu zelo lepo in naglo napreduje. Zidarska dela so v glavnem že končana. Tudi tesarska dela se bližajo h koncu. Če bo vreme še nadalje tako ugodno in denarna sredstva na razpolago, bo dvorana z odrom do božiča gotova, kar vsi že nestrpno čakamo. Dozdej nam je šlo vse po sreči, upamo tudi za naprej.

Srebrno poroko je obhajal pretekli ponedeljek cerkveni ključar in član občinske uprave g. Gorič Konrad s svojo družico. Bag mu dodeli, da bi tudi še zlatol!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentovanijski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službe iščejo

Stalno službo

Iščem. Sposobna sem za vsa hišna dela in šivanja ter kuhanja; govorim tudi nemško. Vprašati: Sušoborska 35, pri Smrekar

Službo dobe

Kuharico

za vsa hišna dela sprejemem za izven Ljubljane. Sušnik, železnina, Ljubljana. (b)

Mizarskega delovodjo

z veliko prakso in ki zna dobro risati, sprejemem. Ponudbe v upravo »Sl.« v Mariboru pod »Sposoben 530-38 kr.« (b)

Posrestva

V Brezicah in okolici

so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Varno

naložite svoj denar, če kupite stavbne parcele pod ugodnimi pogoji. — Pojasnila: Vižmarje 59.

Velika njiva

v Ljubljani, ca. 2500 m², naprodaj. Cena ugodna. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 15.342. (p)

Lepo posrestvo

tričetrt ure oddaljeno od Ljubljane, naprodaj. — Vzajem tudi za 50.000 dinarjev hranil. knjižnice. Kmetke pos. ljubljanske. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 14937. (p)

SOBE

ISČEJO:

Študent medicine išče sobo v bližini bolnišnice. Prosim ceno in naslov v upravo »Sl.« pod »Točen plačnik« št. 15324. (s)

ODDAJO:

Sobo opremljeno ali prazno, z oskrbo ali brez, oddam. Hradečkova cesta 8. (s)

Gospodično ali dijakinjo

sprejemam na stanovanje in dobro hrano. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15325. (s)

»Ali ima rjave ali plave lase dekline, v katero si se zabunkal, brat vihravost?«

No, plavalaska je bila. Iz tega lahko povzamete, gospod, da so saški ljudje za naslednjo izkušnjo bogatejši kot mi: Od sto krivovercev jih odpade devetdeset najprej z mesom od edine cerkve in nato z duhom; kajti novi nauk je zelo prijeten za gobec starega Adama.

Pa kam ste me zavedli, oče! Kje sem ostal v ravni vrsti svojega pripovedovanja?«

»Tam, ko si še v miru legel počivat,« odgovori prior in vzdihne.

»Drugega dne sva se napotila zgodaj dalje, Luka nama je namreč obljubil, da naju bo pripeljal k zvestim, pa nesrečnim katoličanom, da bi jih potolažila. Onega poveljanskega jutra je bilo prijazno mestec čisto po mojem sreču. Iz vseh vrhov so pele ptice prav tako pravoverno, kakor jim je dal Bog, ljudje so bili pa še v hišah. Lahko sem si predstavljal, da je ves božji svet, kakor je obljubil Zveličar in kakor mora priti tudi ob koncu dni, en hlev, v katerem se zaupno zbira ena čreda. Toda, gospod, konca še ni, in kdor hodi prezgodaj s takimi mislimi skozi Wittenberg, naleti lahko nemilo na trdost sedanosti. Bog vedi, kaj se je godilo takrat v Benjaminovih prsih! —

Ko smo zavili ostro ob oglu, kjer vodi ulica gori k Lukovi hiši, sta nama počasi prihajala nasproti oba moža, ki bosta nekoč pred svojim Zveličarjem morala zagovarjati veliki razkol.«

»Luter in njegov tovariš Philipp!« pripomni živahno prior. »Zdaj mi moraš poročati, Giorgio, če je mojster Luka Cranach! dobro in prav naslikal obe fotografiji. Ko sem bil namreč nekoč v Florenci pri bratih in San Marco sem stal

¹ Luka Cranach in Ulrik Hutten sta vrgla med ljudstvo mnogo sramotljivih spisov in slik.

Glasba

Kupim

za godbo na pihala: dva fligelhorna, dve trompeti, basfligelhorn, helikon ter veliki in mali boben. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod št. 15315. (s)

Razno

Domača hrana

dobra in zadostna — se dobi. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 15326.

Kupimo

Božična drevesca

2000 kom. po 1 m visoka, 2000 kom. 1 1/4 m visoka, 1000 kom. po 2 m visoka, 1000 kom. po 3 m visoka, dostavljajo do 5. nov. Ponudbe na: »Bandura« Pančeva. (k)

Denar

BANČNO-KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje

HRANILNE KNJIŽICE

bank in hranilnice

VREDNOSTNE PAPIRJE

3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV

PRODAJA SREČK

državne razr. loterije

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovci ali obrtniki. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ, ki ga bere — posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Srebrno »Omega« uro

ugodno prodam. Brivnica Polanc, Kopitarjeva 1. 1

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

VINA

za vse prilike naročite pri

Centralni vinarni

v Ljubljani.

TELEFON ŠTEV. 25-73

Pozor!

Prvovrstni

premog, drva, koks

po najnižjih cenah

Podobnik V.

Tržaška c. 16 — tel. 33-13

Auto-motor

Zamenjam avto

za radio Super. Naučim voziti avto zastoj. Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju pod »2000.« (t)

Poizvedbe

Pes Dakel

majhen, črn, z imenom »Riki«, se je zatekel. — Kdor ga dobi, se naproša, da ga odda proti nagradi v graščini Kodeljevo, Moste. (e)

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Dne 3. oktobra t. l. ob pol 9 uri se bo vršila pri okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi številka 16

dražba enonadstropne vile

v Ljubljani, na Vodovodni cesti št. 41

V vili je troje stanovanj ter je davka prosta do konca leta 1951. Sodno je bila ocenjena na din 359.200 —, najmanjši ponudek pa znaša din 179.600 —. Pred dražbo je vložiti varščino v znesku din 35.920 —.

dolgo majaje z glavo pred sliko. Spomnil sem se besed, ki jih je nekoč izgovoril cesar Karel pri državnem zboru v Wormsu, ko je pogledal Martinu v obraz: »Ta človek ne bi naredil iz mene krivoverca.«

»Gospod,« se zasmeji Giorgio, »ali ste iskali v nemških »reformatorjih« — kot pravijo — dvojico svetnikov, kot sta sveti Frančišek in sveti Dominik, kot ju je naslikal Giotto v aretinski Marijini cerkvi, da bi kar morali dvomiti, ali sta njuni telesi pravi ali poveljani? To bi bil napadno soditi! Varno in mogočno sedi doktor Luter v obilnosti telesa, ki mu je v času njegovega novega življenja le nerad odrekel kakšno željo. Tudi sam je imel navado reči o samem sebi: »Zrem kakor Čeh, pijem kot Nemec.«

Gospod, s posvetnimi jedmi pitnemu trebuhu sliči tudi obraz s širokimi, trmastimi kostmi, s kruto ošabnimi usti in mrzlimi, zvijačnimi očmi.«

»Slikaš, kot je slikal mojster Cranach,« ga prekinje prior.

»Njegov prijatelj Filip,« pravi dalje Giorgio, »je bolj slaboten, kakor se spodobi za magistra, ki da kaj nase in božjo učenost; toda meni se zdi, da je prej dvom, ki liže njegovo mast, kakor morda modrost in samota proč od sveta. Njegove nestalne oči vedno izprašujejo, bo li kdaj človeštvo spoznalo, da izvirajo mnogi novi Martinovi grehi iz novih nauk!«

Tako in nič drugače sta se mi zdela oba moža, ko sta v zgodnjem jutru kramlajoče počasi korakala. Benjamin je seveda strmel z odprtimi usti v Lutra. Ko sta odšla tako daleč, da ga nisva več videla, je dejal drugače in takole: »Giorgio, je vzklilni, ali si videl nepremagljivo moč volje, ki je zapisana velikemu možu v obraz?«

Rekel sem »ne«, tako mrzlo, kolikor se mogel, s »Gomer« sem vzdel dečku ves pogum, da bi dalje govoril.

Tako sva hodila dalje svojo pot, močje, dokler nisva dospela do hiše mojstra Luke, ki je obrezoval divje poganjke na drevju in grmovju.